

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A lefokozott Duna.

Budapest, október 24.

(K.) A nyelvész mosolyog, ha ezt a szót hallja: *lelenc*. Lelenc, mi az? Ugy kell azt mondani: *talált gyerek*. Igen ám, de akkor meg a szociológus mosolyog. Talált gyerek, mi az? Hát van Magyarországon talált gyerek? Nincsen. Magyarországon van *elvesztett* gyerek és van *elvezetett* gyerek is, de talált gyerek nincsen és lelenc sincsen. S hiába, ez egyszer a szociológus jobban tud a nyelvhez, mint a hivatásos nyelvész. Mert Magyarországon, legalább eddig, komikus lett volna talált gyerekről vagy lelencről is beszélni. Ahol a statisztika annyi elkallódott gyermekről tud s a köztudat annyi helysége mutat ujjal, amelyik üzletszerűen foglalkozik angyalcsinálással: ott igazán nem lehet szó talált gyerekekről. Nem találtunk mi egyet sem, még csak egy nyomorék zabát sem, de veszteni annál többet veszítettünk. S mennyit veszítettünk el bűnös könnyelműséggel, de szinte gyári arányokban? Csak a főváros környékén mennyi falu van, amelyikben csupa angyalcsináló lakik! S a hétköznapi krónikái mennyi esetet jegyeztek fel még a közelmúltban, mikor anyák a gyermekeiket elpusztították, mert ha olyan helyet kerestek, ahol a gyereket valahogy el lehet szegény nélkül helyezni, azt Budapest mappáján nem találták meg, csak a jó Isten fővárosában: az égen! Mielőtt a Fehér-Kereszt Egyesület megcsinálta a maga szerény méretű lelencházát itt a fővárosban, a sarki rendőr, ha azt kérdezték tőle, hol van a legközelebbi lelencház: azt felelte, hogy a Dunában. Vagy mondjunk csunyasabb helyet: a csatornában. És bizony ez az egy kis intézet alig változtatott e szomorú állapotban. Azok az anyák, akik a műveltebb külföldön az éjszaka sötétjében a lelencházba vinnék gyermekeiket, nálunk ugyancsak az éjszaka homá-

lyában a Dunát keresik fel. Az is jó, ha jobb nincs. S a gyerek, akit odahelyeznek, ha nem lesz belőle magyar adófizető vagy magyar anya, de lesz legalább mennybéli angyal. S az is elég szép karriér, kivált miután elég gyorsan futja meg az a kis nyomorult. Párisban annyi idő alatt csak megszámozott lelencé lehetne, Magyarországon ellenben számozatlan angyal.

Régi szegényünk ez és régi veszteségünk. Ami belőle szegény: bánná a macska, hiszen valamikor csak megszólal az a kis nemzeti csöngettyű, melyet lelkiismeretnek neveznek s akkor azt a szegényt le is lehet mosni. De ami belőle veszteség: azt meg nem téríti többé semmiféle megbánás vagy lelkiismeret-furdalás. Azok a kis angyalok, akiket részben az anyák, részben a falusi angyalgárak szállítottak a mennybéli hadseregbe: onnan többé le nem kíváncznak Magyarországra se katonának, se munkásnak, se végrehajtónak, se fináncnak. De még lovasrendőrnek sem, pedig azokat ugyan földicsérte a perzsa sah ő felsége. Azok már csak angyalok maradnak és sohasem lesznek magyar fiúk vagy magyar anyák. Már pedig az Osztrák-Magyar Bank valamennyi matematikusa, ha időtlen időig mindig csak ezt számíthatná, ki nem hozná a számát, hogy mennyi lelket veszített és veszejtett így el a magyarság, amelyik pedig nem is olyan gazdag lelkekben. A veszteség tehát megmarad, ha egyszer a szegény el is mulik felőlünk. S ez a bizonyosság sarkalta azt a néhány tudóst, szociológust és egyéb bolond fantasztát, aki annyi esztendő óta mindig hajtogatja, hogy lelencházakat kell csinálni, nem egyet, de sokat és be kell velük hálózni ezt az egész országot. Mert ha minden kötélháncs életére is ügyvigyáznak, hogy biztonsági hálóit feszítsenek alája, mikor magát produkálja: ilyen hálóból érdemes a nemzetet is biztosítani, melynek élete és veszd-

sége nem kisebb merészség ebben az idegen és veszedelmes világban, mint a kötélháncs. Kell az országos háló, hogy egy pici lélek se vesszen el a merész játékok között, melyet ilyen kis nemzet élete jelent. És sürgették és keresték a lelencházakat: hálónak, amiben a nemzeti erő veszendő része is fennakadna, megmaradna. De kelle-e mondani, hogy hiába sürgették és hiába keresték? Hiszen jót sürgették és azt nem olyan könnyű kijárni, mint egy hivatalt. Persze, ha az angyalságra szánt kicsi legények — választók lettek volna!

A lelencek, vagy ha jobban tetszik, a talált gyerekek, vagy ha egészen korrekt kifejezést méltóztatnak, az elvesztett és elvezetett gyerekek ügye máig se volt rendezve. S azért az ország tapasztalható egy különös jelenséget. Lelenceink ugyanis nem voltak, de lelencügyi költségeink voltak. Tulatul. Mert azok az anyák, akik a nyugati megyékben élve, majdnem olyan közel érték Ausztriát, mint a Dunát: azt a kis fáradságot mégse sajnálták s inkább vitték gyerekeiket az osztrák lelencházakba, mint a magyar Dunába. Az osztrák lelencházak pedig felszámították a költségeiket és megvették Magyarországon, amit a Duna sohasem tett. S így lelencek és lelencházak nélkül is éreztük a lelencöltségek terhét. És esztendőnkön keresztül fizettünk azokért a gyermekekért, akiket elvesztettünk. Ne hallgassuk el, hogy nem szívesen fizettünk s a fantasztikál sürgetésére csináltunk is egy kis lelencházat. Azt se az állam. De mi az? Egy zsebkezdőnyi háló egy egész ország számára. Ott bizony alig menthetek meg évenként tíz pici lelket tizezrek közül. Tehát tovább fizettünk és tovább veszítettünk. Azonfelül pedig éreztük a szív legmélyén, hogy a judikatura mindig valami kis lelketlenség árán tesz igazságot, ha elítéli a csecsemőgyilkos anyákat. Elítéli? Persze, hogy elítéli. De elhallgatja azt az anyára nézve enyhítő, az államra nézve su-

T Á R C A.

Művészet a Dunaparton.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Lyka Károly*.

Ha széper, süt a nap, még ilyenkor is van a dunaparti korzónak valamely sajátosság ritmusu élete. Két sor szék a síma aszfalton, azokat ellepik asszonyok, lányok, gavalierok, e sorfal között sétál lassan föl s alá a közönség másik fele. Az egyik fele mutogatja magát és a ruháit. A másik fele kritikával nézi s plágiumon törí a fejét. Egy hét múlva talán azok fognak fel s alá sétálni legújabb szerzeményű ruháikban, akik ma itt tanulmányozzák a sétáló toilették színét, szabását, díszét. Ruhabemutató a korzó, ritmusa a lassu felvonulás van benne valami a ballet szígoru szabályszerűségéből. Sohasem tanulták ezt a tökéletes enserblot, mégis szabályosan pereg le, mert ugyanaz az ösztön vezeti mind e szép sétálókat. Nagyon lassan, nagyon kevés mozgással sétálnak elő, mert a ruha szépségei csak így érvényesülhetnek egészen. Egy önfeléd, szabadabb mozdulat talán úgy votné egybe a redőket s olyanra formálná a silhouettet, amely a tükör előtt nem tanulmányozható eléggé pontosan, kiszámíthatatlan, nehezen ellenőrizhető. Senki sem mozog tehát, csak halad előre, mint egy sor fregát a síma tengerszínen. Ez a korzó balletje: — ilyesmit látni a nagy szabók szalonjaiban, amikor felvonul az eleven divatbabák, a próbaskissasszonyok nyája.

Hideg, — csupa számítás. Néma szépségek, akik kirakatot sétálnak. Otthon talán édes márdák vagy délceg Széchy Máriát a molletes

szalonoknak, de itt ezen az aszfalt ridég és kimért előadói a korzó balletjének. Néhányszor láttam ilyenek a Ferenc József-rakpart felett uralkodó sétatérét. — Talán csak néha ilyen. Vagy csak azért hat mekanikusnak ez a délutáni felvonulás, mert odaát Budán s a rakparton szabad színek kergetik egymást napzálltakor: a hegyeket barna, lilá és kék szőnyegek terítik, hószínű gombolyagokba torlódnak a felhők s a fekete stráfos kocsi, lenn a rakparton, piros alma, sötétszederjes szőlő és világoszöld káposztahalmok közt döcögnek, a lépcsőkön pedig szerb és sváb hajóslegények atlétakarjai hordják fel a hajók cók-mókját. Ide az élet festi képeit, oda föl, a korzó aszfaltjára a szabóműhelyek. Igazi piktora hiányzik még a Dunapartnak, valaki, aki kiesiny fatáblákra írta friss festékekkel ezt a változatos vízmenti életet — nem látképeket, hanem fürge pillanatnyi felvételeket, amiknek kamera obszkurája a válogatós piktorszem. A Dunapartnak nem akadt még posztája, mert a poszták nem ereszkednek le a rakparti gyümöleshalmok közé, legfeljebb fönfón sétálnak a korzó aszfaltján, szép lassan, ruhaversenytaktusban és mutogatják a ballet-publikumnak a tegnapi divatossá lett krizantémum-fajtát.

Pedig odafönn, a korzón, ma még ridegebb, szűkebb a világ, mint tavaly ilyen tájban. Azóta még jobban elkorlátolták a Dunát s aki ma kimegyen a korzóra, hogy ellessen valamit e nagy folyó életéből, az egyebet se lát, erős dupla rácsnál, amely merev rudjaival kockákra bontja a Duna képét, úgy hogy semmit sem látni többé belőle. A Dunapart festői képét egészen tönkretették.

Fontos eset, amelyet a hivatalos esztétika figyelmébe bátorokodunk ajánlani. A városrendezéssel foglalkozók üljenek le ide egy pikkoló feketére és elmélkedjenek arról, hogy miképpen

nem szabad város-tájképeket átalakítani. Talán eszükbe jut, hogy maga Ybl mester sem a leg-szerencsésebb pillanatában szerkesztette meg a Ferenc József rakpart tervét. Ha jobban elgondolja vala a fantáziájával, bizonyára bensőbb összefüggésbe hozza a Dunát a korzóval. A város legnagyobb kinsze ez a folyó, nemcsak pengő értékben, hanem szépségben is. A városrendező művészek ki kell aknáznia ezt az értéket s érvényre kell juttatnia szépségeit, amennyire csak lehet. Mi pedig elrejtjük, elkorlátazzuk, amennyire csak lehet. Pedig a Duna Óbuda és az összekötő hid közti egy isleget veszített már festői gazdagságából, a csónak meg dreglye meg vontatott hajó eltűnedezték, csak apró propellerek sikkolnak a hátán. De ezeknek a napjai is meg vannak számlálva, amióta a hidak egész sora nyulik át Budára s amióta Pestről villamos kocsin siethetünk a tuloldalra. Látnivaló, hogy mindjobban vész a folyó tarka életének zamatja s hovatovább egyrés se marad belőle, mint a ridég matézis, óriás vasszerkezetű ívek, vasszerkezetű színiaduktok alakjában. Most még ugyan a rakpart alsóbb régióiból a kofa némik élvezhetik ama nagyszerű visszfény-képeket, amiket a széles Dunahát ringat estéknél, — ha ugyan nem kétséges, hogy ők az efféle élvezetre be vannak rendezve, — a műveltebb rétegek azonban ragaszkodván a szokvány-élőkelőséghez, a korzón járják sétájukat, ahonnan bizony semmit sem látni a szép Dunából, mert vaskorlátokkal zártak el minden kilátást. Csak Buda silhouettje integet át, az sem régebbi, szebbszabású formában. Buda silhouettje is megcsunyult, sőt akadni a pesti Dunaparton olyan pontra is — a Petőfi-szobor közelében — ahonnan valószínű silhouette-szörnyeteket látni egy egyoldalúan s merészen megdagadt torony képében...

lyosbító körülményt, hogy voltaképpen annak a boldogtalan anyának nem is volt valami nagy valósága. Mert vagy együtt hal a porontyával, vagy azt teszi el láb alól, hogy ne essék neki terhére, ha dolgozni akar. Az állam könnyelműsége nem volt kisebb az anyánál, csak olyan lelketlen volt, mint az anyja: de az állam pálcát tört az anya fölött és nem törődött vele, ha tudósok és egyéb fantaszta fölötté is pálcát törnek. Attól ugyan nem fájdult meg az állam feje. Pedig hát igazában az ő fejének kellett volna legjobban fájni. Nem volt nála nagyobb vesztes senki e kis pörökben.

Most végre derengeni kezd. Széll Kálmán, aki a tavalyi budgetvita során kimutatta nagy hajlandóságát, hogy lehető nagy százalékat mentse meg a becslésben megszületett gyerekeknek, most a pénzügyi bizottságban arra is igéretet tett, hogy azokat a kicsinyeket se hagyja elveszni, akiket a szülőknek több okuk van szegyelni, mint az államnak. Mindent meg akar menteni, ami a magyarság számára megmenthető. És kilátásba helyezte, hogy a fővárosban nagyobb országos lencsházat alkot s azonfelül az ország vidéki gócpontjain kisebbeket is. Megmondta, hogy megtalálta a módját annak is, miként valósítható meg ez az ország nagyobb pénzügyi megterhelése nélkül. Ha mondta, kétségtelenül állja. S akkor megjön rövidesen az ideje, hogy kimoshatjuk a magyarság ruhájából ezt a régi csuf foltot s ha nem is térül meg a régi veszteség, de legalább nem öregedik. Nem fizetünk tovább Ausztriának azokért a magyar gyerekekért, akik a magyarság számára elvesztek, de a mieink maradnak a gyerekek és behozzák talán emberanyagban, pénzben és erőben, amit eddig elpocsékolunk. S meglesz az a nyereségünk is, hogy a megmentett kicsinyekkel megmentjük a szülőket is, akiket nem hajszolunk az anyalcsinálás hálójába és becsületesebb munkára szorítjuk azokat a falvakat, amelyek nem csináltak fáradságos munkával kosarakat vagy házi iparcikkeket, mikor többet hajtott a konyhára, ha anyagokat csináltak. Lesznek lenceink, akik most is voltak, de lesznek lencsházaink is, amik eddig nem voltak. A Dunát pedig lefokozzuk. Nem lesz többé gyalázatos lencsház, mikor olyan gyönyörűséges folyam lehet...

A silhouette nagy dolog s nem kell hozzá sem Viollet-le-Duc, sem a nemrég elhalálozott derék öreg Buhls tudása, hogy megértésük város-építő hivatását. De nem ügyel rá nálunk senki sem. Hogy ebben mennyire megfogytokozunk, rájövünk, ha csak egy pillanatra is összehasonlítjuk a lánchíd korrajzát a többi, újabb hívével. S ha mérnökeink a vas szédítő idomításával meg is vesztegetnek minket, szépségben alig adnak nekünk valamit. A háziur-gusztus terbe alatt nyögő építészek sem eszeleseknek külön módon: a legkevesebbjük gondol arra, hogy házuk minő képet ad a többi ház között. Mi még derűre-borura szerkesztünk és építünk, de Andrassy és Ybl ideje óta kevés ügyet vetünk arra, hogy a házmozsák és utcamozaik majd olyan képet ad-e, amely megérdemli a város nevet. Inkább festői vagy inkább monumentális legyen-e valamely újonnan rendezendő utca, az ugyan kevésbé győzt minket. Majd csak összeépített valahogy a háziurak, a fővárosi tanács speciális esztétikája szerint. Olykor a véletlen mutat nekünk egy idős szép délibábót, de azt hamar elblijenti egy új házkolosszus. Emlékezzünk arra az időre, amidőn lebontották a Ferenciek-terén az Athenaeum és a Kuria nagy házait. Akkor a Kossuth Lajos-utca sávja alig tűnik be azzal a pompás háttérrel, amelyet a Gellérthegy mutatott. Szép volt kulisszáinak is, nagy tömegében, leszálló mozgalmas vonalával, de különösen pompás volt, amikor késő délután opázint öltött s átsugározta hozzánk tüzese színeit az alkonyodó napnak. Ez a silhouette s ez az utcaépítés ért: most nem látni belőle semmit sem s ahol azelőtt a Gellérthegy legvégén, könnyed kulisszája gyönyörködött, ott most nehéz érekepolat-szerkezetágaskodik, akkora, hogy elbirna a hátán egy újabb palotát.

A Dunaparton, az egyik hid beviljójának tengelyére szobrot is akartak állítani. Sőt mi több, a szobor már készen áll Jankovics Gyula műtermében, — most a helyet keresik hozzá.

BELFÖLD.

Széll Kálmán a királlyal. Széll Kálmán miniszterelnököt a király ma délelőtt 11 órakor közel egy óra hosszat tartó magánkikhallgatáson fogadta.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, melyben a kormányának a fővárosban időző valamennyi tagja résztvett.

Magyar miniszterek Bécsben. Mária Raineria főhercegnő esküvőjére Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, Lukács László pénzügyminiszter, Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter és Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter pénteken Bécsbe utaznak.

Ungvármegye föllírta. Ungvármegye abban a különös helyzetben van, hogy ha királyi törvényszéket keres — Bereg megyéig nem akad rá. Királyi törvényszék a megye területén nincs is. Volt törvényszéke, de huszonöt esztendővel ezelőtt beolvasztották a beregszászi törvényszékbe. S huszonöt esztendő óta Ungvármegye jogkereső közönsége egész utazásokat tehet, míg törvényszékhez jut. Ezen az anomálián segédte, a megye törvényhatósága már tavaly emlékiratot szerkesztett, melynek azonban nem volt meg a kívánt eredménye. Az idei szeptemberi közgyűlésen aztán több törvényhatósági bizottsági tagnak kérésére alapján a törvényhatóság elhatározta, hogy a törvényszék visszaállítása ügyében nagyobb mozgalmat indít s első sorban Széll Kálmán miniszterelnökhez és Flósz Sándor igazságügyminiszterhez fölterjesztést intéz, azonfelül pedig a kinyomtatott emlékiratot megküldi az országgyűlés mindkét házának, az összes minisztereknek, az országgyűlés minden egyes pártjának, az igazságügyi és pénzügyi bizottságok tagjainak, a két igazságügyi államtitkárnak és a megye országgyűlési képviselőinek. Intéskés faktornak lesz tehát alkalmuk Ungvármegye nagyon is méltányos kívánságával foglalkozni s hihető, hogy ez az újabb mozgalom nem is fog kielégítő eredmény nélkül maradni.

Az országgyűlési beszédek hivatalos kiadása.

Arról az ismételtlen elmerült hírről, hogy a *Budapesti Közlöny* ezentúl külön mellékleten, egész terjedelmükben közölni fogja az országgyűlési beszédeket, a félhivatalos *Magyar Nemzet* ezeket írja:

Az a hír, hogy a hivatalos lap ezentúl külön melléklet gyanánt szövegszerűen fogja közölni a képviselőházi beszédeket, legalább is korai. Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter, amidőn a pénzügyi bizottság a belügyi tárcza költségvetését tárgyalta tett ugyan olyan nyilatkozatot Komjáthy Béla fölszólalására, hogy az eszmé kivételét lehetetlennek nem tartja, de ez eszmé megvalósítása még sem olyan, hogy az egy pár óra alatt meg volna állapítva. Ez első sorban pénzkérdés, mert a képviselőházi beszédek teljes szövegének lenyomtatása nemcsak a hiva-

Keresik hozzá azonkívül a dimenziókat is. Mert ezzel sincsenek még tisztában. Hogy a szent vértanu-püspök kevésbé való a Lágymányosra, mint inkább annak a hegynék a tövébe, amelyet az ő nevével neveztek el, ezzel mégis tisztába jöttek valahára. A mintáját, fából nagyjából kiróva próbaképpen el is helyezték. Oda kontempláltak, ahol a villamos vasúti sínek széjjelválnak. A legmozgalmasabb helyre, ahol állandóan szeker-sáncokat áll a villamos kupék sora. Végre ki lőn mondvá, hogy ide már csakugyan nem való egy békés szent embernek szobra; rátertek egy másik kombinációra: magasabb, jól védett helyre kell őt állítani. Amde onnan úgy hat az éreszbor, mint egy terrakotta-apróság. Tehát vagy máshova kell helyezni, vagy alaposan meg kell nagytítani. Remélhetőleg az utóbbira határozák magukat a döntő körök. A példából azonban kilátszik, mily kevés a vágott dohánya a fővárosnak és hogy a bizottság-rendszernek mik az eredményei. Az egész Dunapart e bizottságoknak esett áldozatul. Nem szűn, nem művészi többé. De szabályozva van. Ez alatt az adott esetben valószínűleg inkább megrendszabályozást kell érteni.

A városrendezés szép feladat. De hatalmas és gazdag művészi fantázia kell hozzá s erős akarat, könyörtelen kormányzó kéz. A polgári perendtartás ismerete még nem elég kvalifikáció hozzá. Aki itt nem végzi a munkáját az előálló kép teljes átérésével: városnegyedeket ront el. Szegény dűdnokáink ugyan kevés piattással fogunk rólunk megemlékezni, amidőn sok millió árán kénytelenek lesznek ismét lebontani azt, amit a század hajnalán mint városrendezési mesterműveket egyhangulag megdicsér a főváros esze, amely ugyan átmegegyen a papíros-halhatatlanságba, de csak olyan jó hírrel, mint a néhai jó kép-rombolók.

talos lap kiállításának költségeit szöktetné föl tetemesen, de természetesen megdrágítaná a *Budapesti Közlöny* előfizetési árát is ami mégis meggondolandó. A kérdést tehát olyan formában kellene vagy lehetne megoldani, hogy akik — vagy kisebb községek — nem kívának erre a képviselőházi mellékletre is előfizetni, azok arra ne legyenek kényszeríthetők. Ha tehát sikerül valami olyan megoldást találni, hogy kétféle előfizetést fogadhasson el a hivatalos lap, — külön is a lólap és együtt a melléklettel — és ha mutatkozik arra némi remény, hogy az így származó telepes tulkiadás az előfizetésben meglegli fedezetét, legalább részben: akkor lesz ideje annak, hogy a belügyminiszter ezt a változtatást életbe léptesse. Nem lehetetlen azonban, hogy az országgyűlési beszédeket maga a törvényhozás jogja külön kiadványban a közönség rendelkezésére bocsátani.

Mezei Mór beszámolója. Az V. kerületi szabad-elvű párt végrehajtó bizottsága ma délelőtt 11 órakor *Hüttl* Tivadar elnöklésével ülést tartott, amelyen jelen voltak: *Lánczy* Leó és *Légrády* Károly országgyűlési képviselők, *Schweiger* Márton, hatvani *Deutsch* Sándor, *Köhner* Agoston, lovag *Falk* Zsigmond kir. tanácsos, dr. *Schiller* Mór, dr. *Adler* Zsigmond kir. tanácsos, *Linksz* Armin, *Lőve* Samu, *Majorossy* Géza stb. Az elnök bejelentette, hogy a kerület országgyűlési képviselője, *Mezei* Mór, folyó hó 28-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a fővárosi Vigadó nagytermében beszámoló beszédet mond, mire a végrehajtó bizottság megállapította a rendezésnek és a képviselő fogadtatásának módjait.

Pártterkezetlet. A függetlenségi és 48-as párt ma délután 6 órakor tartotta meg értekezletét *Kossuth* Ferenc lakásán, ki gyöngékedése miatt ma még nem mehetett el a pártkörbe. A kvótadöntésre vonatkozó törvényjavaslatot *Kossuth* Ferenc ismertette, aztán többen hozzá szözlottak, mind egy értelemmel hangoztatva azt, hogy e döntés nem hozott a törvény értelmében. Az értekezlet elhatározta, hogy a törvényjavaslatot nem fogadják el és nézetének a képviselőház holnapi ülésén való tolmácsolását *Komjáthy* Bélát bízta meg. A tárgyhöz *Kossuth* Ferenc előadón kívül *Győry* Elek, *Csávolszky* Lajos és gróf *Benyovszky* Sándor szözlottak hozzá. A honvédségnek az ország határain kívül történt kirendelése dolgában *Tóth* János referált. *Kossuth* Ferenc és *Lukács* Gyula hozzászólása után a párt egyhangulag elhatározta, hogy a törvényjavaslatot nem fogadják el és álláspontjának kiejtésével *Tóth* Jánost bízta meg.

A csiki kudar. A székelyföldi néppárti gyűlések holnap sürgős interpelláció alakjában fogják a Házat foglalkoztatni. *Molnár* János apát jegyezte be az interpellációs könyvből és hír szerint azzal adja okát interpellációjának, hogy szerinte a közigazgatási tisztviselők görditenek akadályokat a Csikmegyében hirdett néppárti gyűlések megtartása elé.

A költségvetés a bizottságban.

Budapest, október 24.

A képviselőház pénzügyi bizottsága *Falk* Miksa elnöklésével ma ülést tartott, amelyen a kereskedelmi minisztérium részéről *Hegedűs* Sándor miniszter és *Nagy* Ferenc államtitkár volt jelen. A bizottság folytatta a kereskedelmi tárcza költségelőirányzatának tárgyalását.

A napirend előtt *Emmer* Kornél kéri a bizottságot, hagyjon az egyes tárcák költségvetéseinek a tárgyalása között pár napi időt a bizottság tagjainak, hogy a következő költségvetési fejezetekre kellően elkészülhessenek.

Elnök utal a bizottságnak már meghozott ama határozatára, mely szerint a kereskedelmi budget elintézése után pár napig nem fog ülést tartani; fölemlíti továbbá, hogy az előirányzat kiosztása után tíz napig nem kezdte meg a bizottság a tárgyalást, hogy a tagok kellően elkészülhessenek. Azután áttért a bizottság a budget részletes tárgyalására.

Komjáthy szövé teszi a személyzet-szaporítás szertelen divját.

Matlekovics nem erre a tárcára vonatkozólag, hanem általában szintén kifogást tesz, főleg a központi személyzet szaporítása ellen. A tulságos centralizáció és az apró ügyeknek a minisztériumokba való bevonása okozza nézete szerint a központi személyzetnek ezt a tulságos megszorítását.

Neményi szerint foglalkozni kell e kérdéssel már azért is, mert minden oldalról fölmerül a kisebb javadalmazású tisztviselők fizetési javításának kérdése. A mostani tisztviselőkre nézve sen tudjuk ezt megtenni; ha még tovább szaporítjuk a tisztviselői állásokat, merőben lehetetlen fog vlni e jogos kívánság teljesítése.

Pulszky megjegyzi, hogy a kérdés tüzetesebb megvitatása az általános vitának lesz egyik tárgya. **Hegedűs** miniszter részletes elvilágosítást ad a tárcája körében, a központon történő csak látszólagos személyzet-szaporításról s a központi szolgálatokba történő berendelésekről. A személyzet-szaporítás olvi kérdésében igazat ad azoknak, akik ezt agornmsnak tartják. Nézete szerint is ennek oka az, hogy a központi tulságosan sok ügy föl s hogy az aktaszűrő elintézés tulságosan megszorodott. E helyzetben a miniszterelnök kezdeményezésére a szolgálat egyszerűítésével törekessz ki s kormány javítani. Amint az adminisztráció reformjával megriebe föromokot szerveztünk és a központot mentesítettük a fölösleges te-

dóktól, szükségképpen elő fog állani a központ reorganizációja is.

A központnál **Gajári** főlemlti, hogy az állami közutakra fordított összes költség majdnem kizárólag nem közforgalmi, hanem stratégiai céloknak szolgál. Ugyanígy anomáliák vannak a megyei utaknál is. A miniszternek a törzskönyvezésre vonatkozó intézkedése reménytel az arra, hogy az állapotok javulni fognak. Főlemlti a vicinális vasúti ügy terén beállított teljes stagnációt, kiemeli, hogy a hadászati igények is megdrágították a vicinális vasutak építését. Kiváncsannak tartana e téren is némi könnyítéseket.

Pulszky szintén azon nézetben van, hogy egyrészt a hadászati, de más szempontok is hozzájárultak ahhoz, hogy az utálózat nem egészen teitel meg a követelményeknek.

Matkóvics előadta a vicinális vasutak jövőbeli megrövidítésének fokozására kívánatosnak tartaná, hogy a vicinális-épitkezések előcsőbörtörténjenek, nem pedig oly luxussal, mint eddig.

Komjáthy egyelőre tetszetősnek tartja azt az eszmét, hogy a stratégiai utak költségeihez a hadügyi kormány is járuljon hozzá, de nem merne e kérdésben bővebb megfontolással nélkül határozni, mert nagyon fél a hadügyi kormánytól. Kéri a minisztert, hogy az utadótörvény helytelen is az egyenlő köztérherviselemmel meg nem egyező intézkedéseinek módosításával győzzük meg a népet arról, hogy a törvények nem csupán a gazdagok érdekében alkotottak.

Matkóvics az utadótörvény nagy hiányát látja abban, hogy a hajóállomásokhoz és kikötőkhöz vezető utakról s a kikötők helyének megállapításáról nem intézkedik. Kéri a minisztert, gondoskodjék ezen anomália orvoslásáról.

Gróf Andrássy Sándor célszerűnek tartaná, hogy az utak szélessége keskenyebb szabassék, amely esetben több utat lehetne építeni.

Hegedűs miniszter a vicinális vasutak kérdésére megjegyzi, hogy e tárgyban a törvényjavaslat végre elkészült s nemokára elő lesz terjesztet. Az utakra nézve a hadügyi kormányval szemben követelésekkel nem lehet előállni, hanem a kormány kötelessége oly utakat építtetni, amelyek nemcsak a hadászati szempontoknak, de a közforgalom érdekeinek is megfelelnek. Budgete bizonyoságot tesz arról, hogy a kormány ezt a célt szem előtt tartja. A közúti törvényben sok az anomália, de addig, míg a törzskönyvezés meg nem történik, nem lehet a szükséges eszközöket is teljes pontossággal megállapítani. Addig is megköveteli a varmegyektől, hogy legalább négy-öt évre állapítsák meg az utépítési programjukat, hogy ahhoz képest gondoskodhassék a további lépésekről. **Matkóvics** felszólalást teljesen indokoltan tartja s az elől sem zárkozik el, hogy az **Andrássy** gróf által felhozott praktikus dolgok tanulmány tárgyává tessenek.

Emmer Kornél kérdést intéz a miniszterhez a Vágsellye és Vágvese közötti hid dolgában.

Pulszky kéri a minisztert, tegye a mérnöki hivataloknak a megyei utakra vonatkozó szabványait újabb tanulmány tárgyává. **Hegedűs** miniszter megjegyzi, hogy mind a két ügyben intézkedni fog. **Komjáthy** kifogásolja, hogy sok állami hídval van a vármegye fennirtva, ami határozott kárára van a szegény embereknek. **Hegedűs** miniszter: Iparkodni fog a kérdést megoldani, határozott ígéret azonban nem tehet.

Az ipari és kereskedelmi szakoktatás céljaira előirányzott összeget, **Hegedűs** miniszternek a budapesti első építő-ipariskola és a budapesti mechanikai és órási-ipari szakiskola épületeire vonatkozó felvilágosításait tanul megsvazavata a bizottság.

Az ipari és kereskedelmi célok szükségleténél **Matkóvics** szőlal fel és előadja, hogy nem rossz-szalja a miniszterium eddigi működését, meg kell azonban jegyeznie, hogy az állami ingerencia e téren már oly messze megy, hogy ez által az önálló tevékenység és kezdeményezés majdnem teljesen meg van bénítva. Az állam saját konkurenciális vállalatit is, különösen vas- és gépgyárai a magántevékenységet majdnem tönkreteszik s káros hatások különösen a mostani válságos időben igen érzékenyen érezhető. Az, hogy a lőpor-monopólium révén a közös hadügyi-miniszterium gyárakat alapít, amelyek nem lőpor, hanem dinamitot gyártanak, s ezek segítségével aztán a magánvállalkozást elnyomják, nagy anomália, amelyet reparálni szükséges.

Pulszky szerint is kétségtelen, hogy a hadügyi-miniszterium eljárása a lőpor- és dinamitgyártás terén nem egészen kifogástalan.

Gajári nem tagadja, hogy az állami gyár létesítése a dinamitot olcsóbbá tette, de ezzel vajmi keveset nyertek a bányászok, s voltaképpen csak azt érték el, hogy egy nagy hazai vállalat meggyöngyítették.

Komjáthy éppen az osztrák konkurenciánál fogva, mely majdnem lehetetlenné teszi hazánkban csak némi ipar fejlődését is, nemhogy megróna a miniszternek e téren való eljárását, hanem ellenkezőleg, ellenzéki léte is üdvözölheti s őt e téren is kitartásra és tovább haladásra buzdítja.

Hegedűs miniszter azt hiszi, egészséges állapot az, hogy minimális állami áldozattal ötvenkét gyárat létesített. Csak köszönetet veheti az elismerést és kijelenti, hogy e téren tovább kíván haladni. Az állami gyárak nem tartoznak hatáskörébe s ennél fogva nem tekintik magát illetékesnek az azokra nézve való nyilatkozásra. Csak annyit jegyez meg, hogy még ha elvileg helyes is az, hogy a magánvállalkozásnak engedtesse át, erről mai időpontban alig lehet beszélni. Szőlo egyébként a közszállítási-soknál mindenütt, ahol csak teheti, a magánvállalatoknak ad előnyt.

Ami a lőpor- és dinamitkérdést illeti, egyetért azokkal azok nézetével, akik hangoztatták, hogy ez a gyártás nem teendő monopólium tárgyává, amihez a kormány nem is járul hozzá. A hadügyi célokra ugyanis igénybe vehetők a mérsékelt tarifák, de az

oly szállításokhoz, melyek a magánvállalkozással konkurálnak, nem kívánható a kedvezményes szállítás. Azt az álláspontot, hogy egyenlő minőség és árak mellett a hazai iparnak adassék előny, szőlo — bár eddig még nem teljes eredménnyel, a cukorgyárakkal szemben is képviselte, ezt méltányosnak is tartja és továbbra is fenn fogja tartani.

Az iparfelügyelet szükségleténél **Komjáthy** felszólalásra.

Hegedűs miniszter felvilágosításokat ad a munkások baleset elleni biztosítása ügyében történt előmunkálatakról s kijelenti, hogy a gyárakban szükséges biztonsági intézkedések egész szigorúsággal keresztül vitetnek.

Matkóvics azt, ha a miniszter e téren óvatossággal jár el, csak helyeselteti. Nehogy e téren is oly létszék alkotás jőjjön ismét létre, mint a betegsegélyző pénztárakról alkotott törvény volt.

A posta- és táviratnál **Komjáthy** felszólal a telefon drágasága ellen. **Hegedűs** miniszter válasza, hogy a mint a telefonjövdelemek lehetővé teszik, gondoskodni fog a törvény megfelelő módosításáról. **Matkóvics** kéri, ha órási szempontból, hogy Títel város a távbeszélő hálózata bevonassék.

Komjáthy nem tartja elűrhetőnek, hogy az „Öfen-Pest” megjárlással Lueger és társai tovább folytathassák eddigi arcálanságukat és szemtelenségeiket.

Hegedűs miniszter válasza, hogy ez ügyben már intézkedett is, amennyire ezt a nemzetközi szerződések értelmében és azok tiszteletben tartásával tehet és intézkedéseinek meg is volt a hatása. A midőn állami hatóságok próbálták az ilyesmit — pedig megpróbálták — szőlo ártit az osztrák kormányhoz s az őia állami hatóságok részéről ilyesmi nem fordult elő.

Az előirányzat megszavaztatván, a tárgyalás folytatása holnap délután 5 órára tűzött ki.

Szell Ignác jubileuma.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 23.

A belügyminiszterium tisztikara jelkesen ünnepelte ma **Szell** Ignác adminisztratív államtitkár közszolgálatának harmincesze fordulójá alkalmából. Az ünnepség méltó elismerése volt a jubiláló államtitkár munkásságának, amelyről jelentős sikerek tesznek tanúságot. A belügyminiszterium tisztikara elismerése és ragaszkodása jelűl megfestette **Szell** Ignác arcaképét, amelyet ma nyújtottak át ünnepélyesen a jubilánsnak. A miniszterium tanácsstermében gyűltek össze a tisztviselők, ahova az államtitkár dr. **Beszerdy** Viktor miniszteri tanácsos vezetése alatt egy küldöttség hívta meg.

Leikes éljenzéssel fogadták az egybegyűltek **Szell** Ignácot, akihez **Gubner** Gyula politikai államtitkár a következő beszédet intézte:

Méltóságos államtitkár ur! Tisztelt barátom! Midőn a belügyminiszterium tisztviselőinek élen üdvözölöm méltóságodat, teszem ezt nemcsak hivatalos állásomból kifolyó kedves kötelességem alapján, de még inkább azon igaz tisztelet és nagyrabecsülés parancsából, melylyel méltóságod kiváló egyénisége, fényes tulajdonságai és a közügy terén szerzett érdemei iránt adozni szeretném van. Méltóságod immár több, mint 30 éve működik a köztisztviselői pályán és kerek két évtized óta ezen miniszteriumban, azon a pályán, mely sok tudást, sok önmegtagadást, ernyedetlen szorgalmat, aranytiszta jellemet s egyik napnak a másikhoz rótt folytonos, éber munkásságot követel a felnőttől s mindezekért — a nagyon is rövid számokban kifejezhető javadalmazáson kívül — sokszor bizony elismerés helyett szemrehányás és gyanúsítás jut osztályrészül s legtöbbször nem is másban, csak a jól és becsületesen végzett kötelességteljesítés nemereszében találja meg az igazi jutalmat. Csak keveseknek jut kivételképp több s még kivételeesebb azok, akiknek polgári erényeit, érdemeit egyaránt elismerje a korona, közbecsülésben részesítse az ország közvéleménye, ragaszkodással és szeretettel övezzé körül azon tisztikarnak összessége, amelynek kebelében munkás életét gyümölcsöztette.

Ez a hármas öv csak azoknak adathatik, akik egész életükön át be tudták bizonyítani, hogy lehet méltóság nélkül, puritanizmus cinizmus nélkül, tudás tudakosság nélkül, erély erőszak nélkül és meleg emberszeretet érzéklenség nélkül, — szőval, akiknek egész lényé a léleknek és szívnél oly szerencsés harmóniáján alapszik, mely nem csak tiszteletet parancsol, de szeretetre is kényszerít. Méltóságodra a korona fényének egy sugara esett akkor, a midőn a közszolgálat terén elért érdemeiért egy magas rendjellel tüntette ki. Méltóságod nevét az ország közvéleménye tisztelettel és büszkeséggel említi a magyar köztisztviselők legtisztább alakjai között és méltóságodat tisztelettel, büszkeséggel és szeretettel veszi körül a belügyminiszteriumnak minden tagja. akik mindannyian ebben az értelemben egy családot kívánnak képezni.

Azt tartják, hogy azok, akik a bürokratizmus rideg köteleke által vannak egymáshoz kapcsolva, nem igen szeretik egymást, állítják, hogy a bürokratikus szervezet az emberben megöli a kedélyt, kioltja a melegséget és a hidegségnek és a ridegségnek patinájával vonja be a szívet, — nem tudom igaz-e? — csak annyit tudok hogy én nem osztom s elfogásban és azt érzem, hogy ez a mai nap igaz cáfolata ennek a feltevésnek, sőt érzem és bátran mondhatom, érezzük mindannyian, hogy családi ünnepek ülünk most, midőn méltóságodat körünkbe kértük, hogy vegye át nagy családjának, a belügy-

miniszteriumnak tiszteletteljes adományát szőkebb családjá számára, mint a mi tiszteletünknek és szeretetünknek őszinte szívvel felajánlott taubizonyosságát. Mi annak, akit mindannyian tisztelünk és szeretünk, azt akartuk adni, akit mindannyian tisztelünk és szeretünk: **Szell** Ignácnak — **Szell** Ignácot. Kérem méltóságodat, fogadjad el őszinte érzelmeinknek eme spontán megnyilatkozását s legyen meggyőződve, hogy ezen nagy családnak minden tagját örömmel tölti el annak tudata, hogy ennek révén szőkebb családi szentélyébe bejuthatott. Az isteni gondviselés tartsa meg méltóságodat testi és lelki erőben hosszú időig a hazának, családjának és minékünk!

A lelkes hangú üdvözlőre **Szell** Ignác a következőképp válaszolt:

Méltóságos politikai államtitkár ur!

Kedves barátaim! Tisztázni szives megemlékezéseikért és annak engem érdem feléit kitűnő becses megnyilatkozásaiért szívűl fakadó egyszerű, keresetlen szavakban mondok forró köszönetet. Mert mélyen érzem, hogy annak a hálás indulatnak, mely keblemet ezen ünnepélyes pillanaton elűti, méltó kifejezésére a tehetséget messze túlhaladó legragyogóbb ékesszólás sem lenne képes. Ti abból az alkalmából, hogy én javarészből a belügyminiszteriumban eltöltött közpályám 30-ik évfordulóját a ti körötökben értem meg, szivesek vagytok irányomban elismerő ragaszkodásokat nemcsak muló szavakban kifejezni, hanem azt egy marcadó becsü emléktárggyal meg is örökíteni. Az elismerésnek nyilvánítása nem a tisztikar feladata, de annál meghatóbb az reám nézve, minél kevésbé igényelhetném tőletek.

Higyejétek el, hogy jóindulatotoknak eme spontán tanúsítása erőt kölcsönöz nekem az osztályrészeműl jutott legelsőbb kitüntetésnek önrészetté való viseléséhez. De nemcsak büszke öntudattal tölt el a ti ragaszkodások, hanem végzetlenül lekötél annak nyilvánulási módja, mely valóságoslag a gyengédség leleményességével lett megvalósítva. Midőn a nekem felajánlott kedves emléktárggyal hálás szívvel bírtokba veszem, azt jóindulatotok drága ereklýeként családomban szentélyében helyezem el, hogy ott a mai nap emlékének mindendenkori hirdetője legyen. Biztosítalak benneteket, hogy családom mindaddig, míg annak csak egy oly sarja él, ki az én emlékemet megőrzi, kegyelettel fogja ápolni a melegen érző és felelősséggel gondolkozó belügyi tisztikar emlékeit is. Részemről pedig szerencsésnek érzem magamat, ha a ti jóindulatotokat pályafutásomnak még hátralévő szakában is megtarthatom és azután, ha majdan annak ideje elkövetkezik, egy élet fáradságainak édes jutalma gyanánt magammal vihetem.

Es most, mielőtt szavaimat bevégezném, legyen szabad különös köszönetet mondani kedves kollégáimnak, aki a tisztikar nagybecsü érzelmeit oly ékesen tolmácsolta és aki erre nemcsak állásánál hanem annál az általános rokonszenvnél és nagybecsülésnél fogva, melyet aránylag rövid hivataloskodása dacára magának kivívott, annyira illetékes is volt. Fogadjatok meg egyszer mindnyájan elévülhetetlen hálám kifejezését.

KÜLFÖLD.

Az új kancellár. Németországban teljesen átérték immár a napirendre a kancellárválság ügyében. **Gróf Bülow** már átvette hivatala vezetését és tegnap előzőlt először a minisztertanács ülésén. Berlinbe érkezése után hosszasan értekezett **Miquel** pénzügyminiszterrel és az összes fennfőrgő kérdésekre nézve megállapodtak. Így tehát szó sem lehet arról, hogy **Miquel** lemondjon.

Berlini értesülések szerint immár bizonyos, hogy **Bülow** utódja a külügyi államtitkári állásban **Richthofen** báró lesz, al-államtitkárokká pedig valószínűleg **Tschirsky** és **Boegenhoff** nevezik ki. **Hohenlohe** herceg tegnap szintén Berlinbe érkezett, hogy elbucsszék a miniszterektől. Tiszteletre a szövetségtanács és a porosz miniszterium bucsubankettét fog adni.

A Norrd. Allg. Ztg. értesülése szerint **Bülow** tegnap a porosz miniszterium ülésén nagy elismeréssel szőlt **Hohenlohe** volt kancellárról, majd kifejtette a kormány egységének szükséges voltát, mert ez mulhatatlan előfeltétele a belpolitika állandóságának és céltudatosságának, amelyet az ország kíván és amelyre szüksége is van.

A spanyol kormányváltás. A **Silvela**-kormány azért bukott meg, mert kinevezte Madrid katonai parancsnokává **Weyler** tábornokot, a „cubai hínát.” Ez a kinevezés országos botrányokat keletet s a kabinet belebukott. Az új kormány mindenkinek meglepetésére megerősítette **Weyler** a hivatalában s mindössze azt az ígéretet vette tőle, hogy minden politikai mozgalomtól távol tartja magát. Ezzel az ígérettel valószínűleg nagyon kevés spanyol politikus fogja beérni s így Madridban újabb zavarok várhatók.

György király utja. Kréta kormányzója, **György** görög királyi azon fáradozik, hogy Krétát függetlennek ismerjék el a hatalmak. Ha egyszer ezt elérte, a krétaiak önszántukból csatlakozni fognak Görögországhoz. A porta nagyon aggódik **György** herceg terve miatt s attól fél, hogy a cárt is rá fogja bírni, hogy Krétának Görögországhoz csatlakozását követelje. A görög királyné is Livádiába érkezett, hogy,

fiának a tervét előmozdítja. Ezek a hírek nagyon elkedvetlenítették a portát, amelyet arról is értesítettek, hogy Macedóniában egyre nagyobbodik az izgatottság s hogy a macedóniai bizottság kettőzött erővel dolgozik. György királyi e közben folytatja európai propagandáját s körutjában nemcsak elérkezik gyermekkori barátjához, a cárhoz is.

A kínai háború.

Budapest, október 24.

A békétárgyalások, jóllehet a hatalmak úgy Delcassé jegyzékére, mint a német-angol egyezményre vonatkozólag egyetértenek, még most sem kezdődtek meg. Különös, hogy jóllehet a kínai meghatalmazottak, Csing herceg és Li-Hung-Csang sürgették a tárgyalások megkezdését, Li-Hung-Csang mégis olyan fogáshoz nyult, amelynek semmi más értelme nem lehet, mint az, hogy halogatni kívánja a tárgyalások megkezdését. Azt táviratoztatta Párisba, hogy a francia követ beteg s kérte, hogy nevezzenek ki a tárgyalásokra más meghatalmazottat. Ugyde ugyanaznap Pichon követ is táviratozott haza s táviratában egy szóval sem említ beteg voltát; így sült ki nyomban a kínézert turpisság, amelynek most azt a magyarázatot adják, hogy Li-Hung-Csang szabadulni szeretne Pichontól, akit túlságosan szigorú úriembernek ismert meg. A francia kormány azonban nem hajlandó ilyes engedékenységre, sőt szaporítani akarja Kínában levő haderejét. A *Patrie* szerint legközelebb 3000 embert küldenek Clermontból és Lyonból Kelet-Azsiába.

Mai híreink a következők:

(A német-angol egyezmény.)

Péttervár, október 24.

A német-angol egyezmény az orosz sajtóra elkedvetlenítő hatást tett. A *Novoje Vremja* azt követeli, hogy északi Kínát kizárólagosan az orosz befolyásnak engedjék át. Más lapok azt írják, hogy az egyezmény a legújabb kor legáldatlanabb eseménye. Sokan azt hiszik, hogy az egyezmény éle Oroszország ellen irányul. Az orosz diplomaták megvanak győződve, hogy sem Oroszország, sem Japán, sem Amerika nem fog hozzájárulni az egyezményhez.

London, október 24.

A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: A külügyi hivatal csak néhány nap múlva számolhatik hozzájárulni a német-angol egyezményhez, mert a dolog alapos megfontolást kíván és mert különösen az egyezmény harmadik pontját illetőleg felvilágosításra van szükség. Kétségtelennek tartják azonban, hogy a kormány végre föltétlenül meg fog hozzájárulni. A külügyi hivatal összeköttetésben áll Conquer pekingi amerikai követtel, aki a minisztériumot minden indítványról értesíti, amely a tárgyalások megkezdése dolgában a követek tanácskozásai során fölmerül. Mindaddig lényeges haladás nem konstatható s nevezetesebb változás nem állott be.

London, október 24.

A Standard értesülése szerint Ausztria-Magyarország és Olaszország már a múlt kedden hozzájárultak az angol-német egyezményhez s valószínű, hogy Franciaország és Amerika még ezen a héten hozzá fog járulni.

London, október 24.

A Standardnak azt jelentik Sanghaiból, hogy Uchomskij herceg, a cárs személyes jó barátja, kijelentette, hogy a német-angol egyezményben semmi új sincs, mert Oroszország már régen kijelentette, hogy nem akar anektálni és Mandzsuriát egy részt is csak azért tartja meg, hogy garanciája legyen a Kínától követelt kártérítés megfizetésére.

Berlin, október 24.

Egyáltalában nem ad okot aggodalomra az, hogy Oroszország eddig még nem nyilatkozott, vajjon hozzájárul-e a német-angol szerződéshez. A cárs és külügyminisztere Krímben tartózkodnak s ez a körülmény elég ok a késlekedésre. Pétervárról érkezett jelentések szerint a német nagykövetség már megkezdte a tárgyalásokat a külügyi hivattal és kétségtelen Oroszországnak csatlakozása, különösen miután az orosz kormány meggyőződött arról, hogy ezzel a szerződéssel sem Németország, sem Anglia nem akarja megsérteni Oroszországnak azt a jogát, hogy mandzsuriái vasutvonalainak védelmére megtehesse a szükséges intézkedéseket.

(A békétárgyalások.)

London, október 24.

Sanghaiból jelentik a *Central News*nak: Li-Hung-Csangtól távirat érkezett, amely szerint a békétárgyalás kedvesen fordult s azt hiszi, hogy alapos kilátás van arra, hogy a béke nemcsakára egészen helyre fog állni. Hír szerint Anglia nyolc hónapra kibérelte a Liáotung félszigeten levő

Sangvantao kikötőt, ahol csapatait partra akarja szállítani.

London, október 24.

A *Times* második kiadása jelenti Pekingből 19-ikéről, hogy még nem küldték el a választ Li-Hung-Csangnak és Csing hercegnek a diplomáciai karhoz e hó 16-ikán intézett jegyzékére. Hír szerint a követek közösen akarják megállapítani azokat a feltételeket, amelyek a rendezés alapjául fognak szolgálni és ezeket ultimátum alakjában fogják átnyújtani, mert különben a tárgyalásokat vég nélkül elnyujtanák.

(A francia követ.)

Páris, október 24.

Delcassé külügyminiszter e hó 20-áról két táviratot kapott Pichon pekingi francia követétől. A táviratok szolgálói ügyekről szólnak és Pichon állítólagos betegségéről szó sincs bennük.

(A kínai udvar.)

London, október 24.

A *Times* jelenti Pekingből 19-éről: Kvangszu császár ideérkezett táviratát, amelyek e hó 12-én a Sárga folyó mellett levő Tungkuánban adtak fel, nem tartalmaznak semmi célszót arra, hogy az udvar Pekingbe vissza szándékozzék térni. Az udvar ellenkezőleg egészen Tungfusiang befolyása alatt áll, akinek párthíveivel együtt az az érdeke, hogy az udvar Siangfuban maradjon.

HIREK.

Azt üzenté...

Csodálkoztok ugy-e, hogy bú van arcomon, Hogy a poharamat színültig ott hagyom, Hogy amíg olvasom az újabb híreket, Halovány arcomon egy könyesepp lepereg. Bolond poétaszív fájhat csak ily nagyon...

Dél messze tájiról egy ősz ember üzent, Hogy elfogyott ott is a búske regiment... Kacagjatok ki csak, hogy fáj ez a dolog, En addig csöndesen hazámra gondolok... Bolond poétaszív tehet csak ám ilyent!

Más lőt-fut, alkuszik, vagy szótlan ott marad, Míg a nagy temetés mellett elhalad: En meg megsíratom, hogy jobban nem lehet — Mint hajdanába rég első szerelmemet... Bolond poétaszív mindig bohó marad.

Horváth Elemér.

Egy vén szerszám meséje.

A végrehajtók-kalapácsát először ma százötven év előtt használták Angliában.

A londoni nagy muzeumban az éjjel tompa zuhanással esett le az állványról, egy öreg, rozsdáta szerszám. Köröskörül mélyen szunnyadtak a kőorszakbeli fejszék, a rozsdamarta kardok, a nagy tüzesetek alkalomával leszakadt, szótalan harangok. A tompa zuhanásra azonban mindnyájan fölébredtek s kíváncsian néztek a földön heverő szerszáma.

— Boesássatok meg, hogy fölkeltek benneteket álmotokból, — szolt a vén szerszám — de gondoljátok meg, hogy évszázadok óta az a hivatásom, hogy az embereket nem hagyom aludni.

— Hát ki vagy te? — kérdezték kíváncsian.

— En a végrehajtók-kalapácsok őse vagyok — felelt a rozsdás szerszám.

— Hisz eddig szépen csöndben voltál s jól viseltél magadat.

— Boesássatok meg, hogy egy percere zavarjalak benneteket. En már öreg voltam, fáradt. A rozsdá, amely félig kirágta a vasamat, nagyon égetett ma éjjel s le kellett szállnom fekhelyemről. Iszonyu sokat szenvedek s ugyanavval büntet most engem a sors, amivel én gyötörtém el az embereket. A rozsdá mar, nem hagy aludni. Mert ez a rozsdá siró asszonyok és kétségbeesett férfiak könnyeiből támadt a testemen. Eletemben szenvedésnél nem láttam egyebet. Csak kint, csak nyomor, csak sirást hallottam. Ti nem tudjátok, hogy mennyi rossz van a világon.

Az öreg harang pengve szolt közbe: — En tudom. En, aki a halottakat tettemem.

A végrehajtók-kalapácsának őse így felelt:

— Te? Te nem tudsz semmit. Mert te hivat az élőket, s eltemetted a halottakat. En azonban csak az élőket tettemem el. Az én jelszavam ez volt: Vivos frango. Ma pedig föl kellett kelnem, mert ma van kétszáz éves jubileumom. Azóta megszorodott, meg sokasodott a nemzetségem. Milliő fiam van. Mind künn járnak a világban s ahova emberek jutottak, oda elvitték az fiaimat is.

— A fiam ugyanazt teszik, amit én kezdtem. Nem hagyják aludni az embereket.

— A fiaid? kérdezték a szerszámok. Hát házasesmer voltál?

— Igen. A feleségemet Uzorának hívták. Attól lett az első fiam. Gond volt a neve. A másodiknak: Nyomor. A többinek is ilyenféle neve van. Öreg vagyok már, nem tudom a többinek a nevét. Csak azt tudom, hogy serényen dolgoznak szerte a világban, költögetik, rázzák az alvókat, könnyekre fakasztják őket, gyilkolásra buzdítják, rablásra tanítják. Sok gonosztevő van közöttük. Az egyik arra kényszerített tegnap egy szegény asztalost, hogy megölje a feleségét, a gyerekeit, aztán önmagát.

— Szörnyűség! — mondták a szerszámok...

Goda Géza.

Budapest, október 24.

— BUDAPESTI NAPLO. Október 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Gróf Szápáry László flumei kormányzó ma Fiuméből Bécsebe érkezett.

— A király Budapesten. A király ma reggel 6 óra 5 perccor külön udvari vonaton Gödöllőre a fővárosba érkezett. Kíséretében voltak gróf Paar Ede és Bolfras főhadsegédek és aradvái Kőnig Károly osztályfőnök, a kabinetiroda vezetője. A pályaudvarból csukott kocsin hajtattak el az uralkodó s a várban a számára berendezett ideiglenes lakosztályban szállott meg. A királyt itt gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnag, Ybl Lajos lovag várkapitány és Kanter Károly apát, udvari plébános fogadta. Reggeli után a király államügyekkel foglalkozott, délelőtt tizenegy órakor pedig Szell Kálmán miniszterelnököt hosszabb kihallgatáson fogadta. Ő felsége ma este déli kilenckor Bécsebe utazott, ahonnan november első napjaiban tér ismét vissza. Az általános kihallgatások akkor kezdődnek.

— A cári pár Londonban. A cár és felesége — bécsi tudósítónk telefon-jelentése szerint — kilátásba helyezték angolországi utazásukat. Hír szerint a jövő év tavaszán látogat Londonba a cári pár, hol az előkelő vendégek fogadására idejekorán megteszik a szükséges intézkedéseket.

— Az új főispánok. Kärthy Lajos, Zólyomvármegye új főispánját holnap iktatják be hivatalába a megye székhelyén. Besztercebányán. Az új főispán ma délután 5 órakor érkezett Liptóba Zólyomból. Ott a pályaudvaron a vármegye székhelyéről, Besztercebányáról érkezett nagyszámú küldöttség, élén dr. Répássy Mátyás alispánnal fogadta és hozzácsatlakozott Skrovina Mátyás polgármester vezetése alatt Zólyom város küldöttsége is. Mikor a főispán a Rákóczy-induló hangjainál berobogó vonatról leszált, Répássy alispán hazafias lendületű üdvözlő beszéddel fogadta, amelyre a főispán lelkes szavakkal válaszolt. A főispán azután a küldöttséggel együtt tovább utazott Besztercebányára.

Üdvözlőkről táviratozzák: Péter Pál főispán ma d. u. vonult be Üvidékre. Az állomáson a törvényhatósági bizottság élén Petzy Popovics polgármester üdvözlötte. A házak zászlódszát öltöttek. Este 8 órakor faklyázene volt és a magyar-szerb-német dalárdá szerenádát adott. Dr. Nemes Sándor függetlenségi pártelnök mondott itt a liberálisok felkérésére beszédet, amelyet lelkesen fogadtak. Dr. Pavlovics szerbül, dr. Slezák németül beszélt. A főispán mindhárom nyelven köszöntö meg a szép fogadtatást.

— A Petőfi-Társaság Vörösmarty-ünnepe. A Vörösmarty-ünnepélyt rendező bizottság: Bartók Lajos, Ábrányi Emil, Endrődy Sándor, Somló Sándor, Jakab Odón és Szana Tamás ma délután Barók Lajos

lakásán értekeztetést tartott, melyen megállapították a végleges műsort. A nagyszabású ünnepély programjának első pontja Jókai Mór felolvasása lesz, aki értesítette a társaságot, hogy már írja a fölolvastat és címe lesz: *Vörösmarty apánk*. Az ünnepélyt november hóban, az Akadémia nagytérképén tartják meg.

— **Magyar szó a pozsonyi városházán.** El Pozsonyban egy egészséges lelkű beteg ember. Zernek Károly a neve. Tekintélyes ügyvéd és tűzgyőkeres pozsonyi ember. Ott született, ott él, az anyanyelve német s magyar beszédén ma is meg lehet érezni az idegenes kiejtést. Három év óta beteg, olyannyira, hogy még azokban az órákban se hagyhatja el a szobát, amelyekben jobban érzi magát, mint rendszeren. Volt ideje gondolkodni a felett, hogy micsoda jogok illetik meg ebben az országban a magyar szót. Ennek a komoly gondolkodásnak az eredménye az, hogy a napokban kérvényt adott be Pozsony polgármesteréhez. A kérdés voltaképpen a közgyűléshez van intézve s az van mondva benne, hogy

mondja ki a közgyűlés, hogy tárgyalási nyelve ezután a magyar lesz, hogy csupán azok szólhatnak fel más nyelven, akik magyarul nem tudnak, hogy a referálás magyar nyelven történik s más nyelven csak kivételre tolmacsolja az elnök az előadottakat.

Ujra egy alkalom arra, hogy megmutassa Pozsony városa azt, hogy hova huz szívesebben, Bécshez-e, vagy Budapesthez. Az indítványt már a legközelebbi közgyűlés tárgyalja s persze nemétől, mert Pozsonyban már divat lett az, hogy azok se tárgyalnak magyarul a városház fűlele alatt, akik például mint esküdtek, a törvényszéknél magyarul kérdezik ki a vádlottakat s magyar kérdéseket intéznek a tanukhoz.

— **Boltzár püspök jubileuma.** Esztergomvármegye közönsége ma ünnepelte Boltzár József primási helynök negyedszázados püspöki jubileumát. A hazafias főpapot küldöttséggel üdvözlötte a főkapitány, Sújánszky Antal nagyprepost, a klerus Némethy eszperes, a vármegye Szabó Mihály főjegyző, a város Vimmer Imre polgármester, a katonaság Rupperecht Henrik ezredes parancsnok, a főgimnázium Hollósy igazgató vezetése alatt. Azután Selmecbánya küldöttsége üdvözlötte Boltzár, aki három cikluson át országgyűlési képviselője volt a bányavárosnak. Végül az egyesületek, a bajóthi és szeredi egyházkerületek keresték tőle a főpapot jó kívánságukkal. Az ünnepelt temérdek táviratot kapott, köztük Darányi minisztertől, Hettyey pécsi püspöktől stb. Este a helyőrség zenekara takarodót rendezett.

— **A mentők helyzete.** Budapesten egy-egy ünnepnapon átlagosan ötven-hatvan ember issza le magát annyira, hogy felfordul az utcán. Ezeket a magukkal tehetősen alakokat a mentők szedik össze. Tehát nemcsak a balesetek áldozatait meg a hirtelen megbetegedetteket kell hogy gondjaiba vegye ez az igazán jölekkü egyesület, hanem még a részvevőket is. Most aztán memorandumot adott be az egyesület a fővároshoz, amiben azt mondja, hogy humánus nagy munkáját teljesíti mindenképpen, nem is fenyegetőzés akar lenni a kérelme, de tényleg meg az egyesület, ha nem térítik meg azt a költséget, amit a részvevő szállítására fordít. Nem a fővárostól kér segítséget, mert a főváros megtette már az egyesület érdekében azt, ami tőle tellett, hanem a belügyminisztériumtól. Az egyesület pénzügyi helyzete különben is válságos. A jövő évi költségvetésében tízenyolcezer korona olyan kiadás van fölvéve, amire még nincs fedezet. Ha nem könnyít akár a belügyminiszter, akár a főváros, akár a publikum az egyesület terhein, esőbe jut Budapest leghumánusabb egyesülete.

— **A Hentaller-Porzolt ügy.** Hentaller Lajos országgyűlési képviselő a minap egy cikkében meg támadta Porzolt Kálmánt, a Népszínház igazgatóját, aki a támadás miatt elégtételt kért tőle. Hentaller Lajos, Fészi József országgyűlési képviselőt és Dienes Márton szerkesztőt bízta meg képviselével, Porzolt segédei Lipsey Ádám és Kacziány Géza voltak. Porzolt segédeknek Hentaller segédei megbízottjai felajánlották a fegyveres elégtételt; Porzolt megbízottjai erre felük, mint sértett fél nevében a következő feltevések elfogadását kérték: sima csövű pisztolyokkal egyszeri golyóváltás 25 lépérről, ávász nélkül. A párbaj ma délelőtt a főltételek szerint tízenegy óra körül volt a honvédelvossági kaszányában. Porzolt orvosa dr. Rothbarth József Hentalleré pedig dr. Boross Ernő volt. A párbajt Fészi József vezette. Miután a kibékítés nem sikerült, Kacziány Géza kimérte a huszonöt lépést s a feleket felállították. Elsőnek Hentaller lőtt, majd közvetlenül utána Porzolt is első löte pisztolyát; a golyók azonban nem találtak. A felek a párbaj után nem békültek ki.

— **Ludvig Gyula gyász.** Ludvig Gyula főrendiházi taguak, a magyar államvasutak elnökgazgatójának elhunyt nővérét, Ludvig Nathaliét, kedden délután helyezték örök nyugalomra a szepes-bélei családi sírboltban édesatyja, Ludvig János volt országgyűlési követ és 1843–49 ki kormánybiztos, valamint édesanyja hamvai mellé. A halottas vonatot, melyet a gyászoló családtagok kivül a család számos tisztelője kísért Budapestről, a pályaudvaron Szepes-Béla város előkelősége mély gyászban, Weber Samu ev. lelkész és a zászlók alatt kivonult testületek várták. A holttestet impozáns menetben kísérték az evangélikus templomba, melynek főhajójában a kopersórt valóságos virág- és koszoru-erdő közepette helyezték el. Meghatón nyílvánult Szepes-Béla város közönségének igaz részvétele abban, hogy a kopersórt a pályaudvartól a templomig vezető hosszú úton a város polgárai felváltva vitték. A gyász-szertartás a szorongásig megtelt templomban délután 3 órakor kezdődött. Weber lelkész igen szép beszédben méltatta az elhunyt érdemeit, kiemelve azt, hogy a város a boldogultban jóakaratját veszítette, a szegények jötevőjüket siratják.

Ó felsége a királyi parancsára Kőnig udvari tanácsos a következő táviratot intézte Ludvig Gyulához:

Ó eszázari és apostoli királyi felsége a Máltóságod nővérének elhunytát által ért súlyos csapás fölötti őszinte részvétét fejezi ki.

Ezenkívül részvétüket fejezték ki: Szell Kálmán miniszterelnök, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnag, báró Fejérváry Géza, Hegedűs Sándor, Wlassics Gyula, Lukács László, Darányi Ignác és Pósz Sándor miniszterek, Berzeviczy Albert v. b. t. tanácsos, Tarkovics József, Gromon Dezső, nemeskéri Kiss Pál, Graenzstein Béla, dr. Nagy Ferenc, Csörögő Gyula államtitkárok, gróf Pálffy-Dawn Vilmos teanoi herceg, báró Feilitzsch Artur, Fenyvessy Ferenc és Molnár István főispánok, gróf Majláth György, Kőnig Károly udvari tanácsos, Wetsch Ferenc, a főudvarmesteri hivatal első udvari tanácsosa, Bockenheim vezérkari ezredes, gróf Szápáry Pál, báró Harkányi Frigyes, Kossuth Ferenc, Ybl Lajos várkapitány és egy magánosok, mint testületek nagy számban.

— **Walsin-Esterházy.** A Dreyfus-pör utolsó felvonása is lezajlott, az Ordősgizet mártírja visszatért családjá körébe, egymásután költöznek el az élők sorából a század e legnagyobb és leg-szenzációsabb pörének szereplői: azok is, akik állhatatosan hangoztatták a szerencsétlen kapitány ártatlanságát, meg azok is, akik vak gyűlölettel el akarták vesztetni Dreyfust; az életben maradt koronatanak pedig, akiket a világ megvetése sújtott mindörökké, kiderülve hamis tanuskodásuk, jól elrejtőznek, eltemetkeznek, ahol senki se ösméri őket, hogy hírüket se hallja a világ. Valahol Angolország valamelyik félreeső zugában vonult meg Walsin-Esterházy, akitől senki se kérdi, él-e, meghalt-e, megfeledezett róla mindenki, csak a hítelező nem. A hírdett őrnagy ugyanis temérdek adósság hátrahagyásával mondott búcsút Franciaországnak és hitelezőit lefogaltatták a lakását a holmijával együtt. Ma volt Párisban az árverés. Dobra került Walsin-Esterháznak több egyenruhája, kardja, kardbójta, a melyet nálánál érdemlenebb sohasem viselt és a sok lim-lom között a leltároló hiénák egy nevezetes kis könyvre akadtak: megtalálták a 120 milliméteres ágyú lövészeti szabályzatát, azt a könyvecskét, amelyről annyi sok szó esett azokon az emlékeztetés tárgyalásokon. A hírdett őrnagy váltig azt mondogta, hogy a bordereuban említett lövészeti szabályzatot nagyon nehezen lehetett megszerezni s hogy Dreyfuson kívül, aki részt vett azokban a lövészeti próbákban, aligha olvasta el azokat az instrukciókat más tiszt a vezérkaron kívül. Es most megtalálták a könyvecskét az Esterházy cők-mókjában. Arról nem szól a párisi távirat, hogy akadt-e vevője a lövészeti szabályzatnak?

— **A kivándorlás ellen.** Antal Gábor ref. püspök Fenyvessy Ferenc veszprémmegyei főispán kezdeményezésére körlevelet intézett lelkészeihez a kivándorlás megakadályozása végett. Fülkéri papjait, intők híveiket, hogy ne engedjenek a kivándorlásra való csábításnak.

— **Házasság.** Somos József, Weisz Berthold jakabszállási mezőgazdasági szeszgyárának vezetője eljegyezte Schlesinger Gizella kisasszonyt Komáromból Klopfer Lajos eljegyezte Schenk Gizella kisasszonyt Budapest.

Dömötör Aurél zombori kereskedő eljegyezte Loschitz Paulát, Loschitz Lajos bezdáni kereskedő leányát.

Schwarz Arnold kereskedő Sárvárról eljegyezte Helfer Regina kisasszonyt, Helfer Dávid bókreskedő leányát Budapest.

— **Kiselejtezték hétézer forint.** Zenta városának irattárába a napokban betelepített egy díjnak azzal a szándékkal, hogy kiselejtezi a sok régi írás közül azokat, amelyeknek ma már semmi fontossága nincs. Munkaközben egy takarékpénztári könyveskőre bukkant. Huszonegy esztendővel előzött tett be a város a zentai népbanka háromezeröttszáz forintot, erről szól a könyveskő. Jelentést tett a főnöknek s megindult a vizsgálat, hogy micsoda summa volt a népbankban elhelyezett pénz. Egyszersmind a bank könyveiben is meg akarták vizsgálni ezt a huszonegy esztendővel előzött elkönyvelt tételt, azonban még nem találták meg azt a könyvet, amely erről az esztendőről számol el. A város persze a pénzt akarja s már fel is szólította az általános takarékpénztárt — ezzel változott át időközben a népbank — hogy fizesse ki a tételt és a kamatokat, amelyekkel együtt ez idő szerint már több mint hétézer lett a háromezeröttszáz forintból. A takarékpénztár megtagadta a summa kifizetését, a város pedig pöröl.

— **Francia hajók összehűködése.** Alicanteból jelentik, hogy a Faidherbe francia postagőzös, mely utban volt Szenegál felé, a ködben beleütközött a Litidia francia postagőzöshöz és elsüllyedt. A 27 löny legénység közül 19 a vízbe fult, ugyszintén a Litidiának 5 matróza is, akik a hajótörötteket meg akarták menteni.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** A dunamelléki ev. ref. egyházkerület ma reggel Szilágyi Dezső és Szász Károly püspök elnöklésével folytatta tanácskozásait. A konventi tagokra tegnap megtörtént szavazás eredményét hirdették ki mindenekelőtt. E szerint egyházi rendes tagok lettek: Baksa Sándor, Szilágyi Albert és Kovács Albert; póttagok: Adam Kálmán és Bocsa Lajos. Világi rendes tagok: Csah Ervin, dr. Nagy Dezső, Vécsey Tamás; póttagok: Károly József és Veszprény János. Ezután Kovács Albert referált a dunántúli püspököknek a magyar királyság és kereszténység 900 éves fordulójára megünneplése dolgában betervezett átiratról. A püspök azt javasolja, hogy ez év utolsó vasárnapján, vagyis december 30-án, a vasárnap predikációjában minden lelkész emlékezzék meg arról az évtőléről. Maga az előadó azon a nézetben van, hogy az ügy az egyetemes konvent elé tartozik. Szilágyi Dezső szerint a konvent csak valamennyi kerület egyetelmű megkeresésére határozhat. A megünneplésnek ezt a módját a ánlotta s a gyűlés el is fogadta.

A budapesti magyar és német egyház egyezségének kérdése került sorra ezután. A két egyház má 1863-ban egyezséget kötött. Ujjában azonban félreértések támadtak, a viszonyok is változtak, úgy, hogy szükségessé vált a szerződés megújítása. Ez a régi alapon meg is történt s az egyházkerület mai gyűlésén megerősítést nyert.

Az erdélyi római katolikus püspök címzése dolgában kerekedett vita is újra szövegére került. A valóság és közközlésügyi miniszter tavaly április havában tudvalegőleg körrendeletet intézett a hatóságokhoz oly értelemben, hogy az erdélyi római katolikus püspök hivatalos címzése: erdélyi püspök. A reformátusok ezt a rendeletet sérelmesnek tartották s feliratban hatályon kívül helyezését kérték a minisztertől. Feliratot intéztek nemcsak az egyházmegyéik, hanem maga az egyetemes konvent is. A miniszter korigálta is a sérelmes rendeletet, de erről csak a hírlopokban történt említés, hivatalos értesítés még nem érkezett. A jogügyi bizottság most azt javasolta, hogy az e tárgyban még szükséges lépések megtételére az egyetemes konvent keressék meg. Az indítványt a közgyűlés helyesléssel fogadta.

A lelkészi értekezletről felhírtjezt indítványok letárgyalása után hosszabb vitát provokált az a kérdés, hogy a vallástanárok minő jogi állásban vannak? Lelkészi jelleggel bírnak-e vagy nem? Többek leltárolása után Szilágyi Dezső indítványára a közgyűlés úgy határozott, hogy az ügyet visszaküldi a traktushoz, hogy jejtse ki, minő jogi állást akar adni a vallástanároknak.

Több jelentéktlenebb ügy elintézése után a tárgyalások folytatását holnap délelőtre tűzték ki.

— **Halált hozó csipkék.** Avardól táviratozzák: Silingya közszéiben meggyilkoltak egy szegény tót csipkeárst. Mihucz János otáni lakos házába egy szegény tót közzöntött be. Kínálgatta cifra portékáit, amelyek különösen Mihucz feleségének nagyon tetszettek. Rettenetes terv fogamzott meg a férj és feleség ágyában, s rögön a kivetelhez láttak. Letázták a mit sem sejtő csipkeárst, s mikor az már nem tudott védekezni, megölték a holttestet pedig elásták. A gyilkosokat letartóztatták.

— **Pör egy Boticelli kép miatt.** A római törvényszék Gicci herceget, aki külföldre adott el egy Boticelli-képet, a Lex-Pacca megsértése címén a kép árának, 315.000 franknak és a perköltségeknek megfizetésére ítélte.

— **Földrendés.** Alexinában ma délután — így táviratozzák Bécsből lapunknak — nagy robajjal járó földrendés volt, mely délről észak felé húzódott. Küriübelül két másodpercig tartott a földrendés, mely valósággal ruméletbe ejtette Alexinac lakosságát.

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlölegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

speciálta a szájpadlás nélküli műfogakészítésben
VI. kerület, Andrassy-út 38. szám.

— **Friss pénz.** Udv Alfordnak, a newyorki First National Bank pénztárosának! Ez a derék idegen meglopta a bankját *hétsszáz ezer dollárral*, lassu, kitartó sikkasztással, s mesterkedését elmesél azzal leplezte, hogy az eltalálodottt pénzket a bank tartalékaijából fedezte. De nem ez a lényeges, hanem az a fontos gazdasági perspektíva, amely Európának nyílik meg az alkalmából. Mire volt jó eddig Amerika Európának? Hogy minden cimerez gazemberünk és szökődössön tőlünk. Európa tehetséges tolvajai, csalói, sikkasztói, mihielyt egy kis pénzhez jutnak, rögtön Hamburgba rohannak, hajójegyet váltanak és átvitorláznak New Yorkba. Ott jól élnek, dözsölnek és az ebből szerzett vagyonghamarosan szétszalad Amerika pénzeszatornába. Az újlájd kereskedelmé, ipara ezért egyre virágzóbb lesz, odaát harminc emeletes palotákat, hatalmas gépeket építenek, mert a yankeenek van pénz, európai pénz, amelyet oda lopnak. A mi pénzesszerevényeink meg sorra üresednek. Hozzánk nem vándorol az amerikai, neki jó otthon, minékünk nem sikkasztott eddig az amerikai, azért reked meg nálunk a pénzforgalom. Most feltűnt a látóhatáron Alvord, ez a kedves, hasznos fiu, aki sikkaszt a bankjából és hajójegyet vált elgyenesen Hamburgba. Csak nem marad otthon, hogy polgártársai, a szemfüles amerikai detektívek elcsípjék. És hoz pénzt, rengeteg pénzt, *hétsszáz ezer dollárt*. Ez mind ide át pusztítja el. Csak ne volna annyi ország Európában, ahol olyan jól lehet mulatni. Csak jönné egyenesen hozzánk Magyarországra! De szépen fogadják őt. Udvözölő szónokot küldenek elébe, fehér ruhás kis lányokkal virágot szórtnának elébe. Csak jöjjön és utána még sokan. Hozzák a sok szép dollárt. Mert nekünk már nincs dollárunk, mind elvitték tul az óceánra. Siessen Alvord ur! Várjuk!

— **Liszt Ferenc a hivatalos lapban.** Liszt Ferenc 1886. július 30-án végrendelet hátrahagyása nélkül halt meg és hagyatékában három darab takarékpénztári könyvecskét találtak, amely összesen 953 írtólról szól! A rokonság közül senki se jelentkezett, mint örökös, most azonban egy *Lager Lajos* nevű bécsi ember tart igényt a három takarékpénztári könyvecskére, amely Liszt Ferenc halála óta bírói letétben hevert és amelynek értéke időközben bizonyára szépecskén megszaporodott a kamatokkal. Így került most a nagy mester, akinek neve mindörökké ott ragyog a művészet történetében, a hivatalos lap egy szerény zugába. A *Budapesti Közlöny* mai számában tudatják a következő hirdetés olvasható:

A Budapesti VI. kerületi királyi járásbíró-ság közhírré teszi, hogy *Lager Lajos* bécsi lakos az 1886. július 30-án érvényes végrendelet hátrahagyása nélkül elhalt néhai *Liszt Ferenc* utáni örökség tárgyát képező 3 a budapesti kir. törvényszéknek az 1886. augusztus 25-én bírói letétnapló 520. c. alatt bevételezett 953 írtól szóló takarékpénztári könyvre nézve örökösödési bizonyítvány kiadását kéri.

Ennélfogva az 1884: XVI. t. c. 100. §-a értelmében felhívatom mindazok, akik a fent megjelölt ingóvagyonra, mint örökösök, kötelekszere jogosítottak, vagy utóörökösök igényt támasztanak, hogy igényeiket a hirdetménynek a hivatalos lapban való közzététele napját követő naptól számított 45 nap alatt e kir. járásbírósnál jelentésük be, mert ellenesetben az örökösödési bizonyítvány kiadása a kérvény alapján fog elrendeltni. Budapest, 1900. évi október hó 19-én. A budapesti VI. kerületi kir. járásbíró-ság.

— **Katonatiszt és vendéglős.** Csunya botrány volt ma délben egy bécsi vendéglőben, a Ring-en levő *Hartmann-féle* fogadóban. A zsutolt étteremben megjelent egy báró *Havannó-Tovan* Gusztáv nevű tartalékos hadnagy, aki most fegyvergyakorlatot teljesít. A fiatal hadnagy halat rendelt ízeitőlnek. A pincér elhozta s a báró hozzálátott. Sokáig piszkálta, vagdalta jócskán evett is belőle, aztán egyszerre lármámásan szólitotta a pincért s ráörömdött hogy vigye el a halat, nem kell, mert rothadt. Még utána is kiáltott a hadnagy, úgy hogy a vendégek mino hallották:

— Nem fizetem meg a büdös halat.
A pincér alázatosan felelt:
— Visszaviszem és ne tessék megfizetni.

Mindjárt azután oda jött maga a vendéglős. aki tanuja volt a lármás jelenetnek és bocsánatot kérve mondogta a hadnagnak, hogy ne haragudjék és rendeljen más valamit a hal helyett. Eddig rendben lett volna a dolog. Most kezdődött a botrány. A vendéglős visszatért a konyhából s kissé ingerült hangon szólt oda a hadnagnak, hogy hiszen a felét megette a halnak s az jó volt, mert a szakács megvizsgálta. Ebből éktelen veszekedés támadt. A hadnagy föluggrott s hadonászott, a vendéglős kiabált, a pincérek összeszaladtak és a vége az lett a dolognak, hogy a báró arcul ütötte a fogadóst. Az összeesődült személyzet sa-

rokba szorította a badnagyt és talán meg is verik, de ő egy verző szerint revolvert rántott elő, mások azt beszélék, hogy kardot rántott és amikor a pincérek meghátráltak, kiment a restaurációból. Az utcán vette észre, hogy egy csomó irást az asztalon felejtett. Most újabb összekocanás történt. A vendéglős megint szidta a tisztet, mire ez újból arcul ütötte. Eppen akkor jött oda egy rendőr és véget vetett a dulakodásnak. Báró Havannó tartalékos hadnagy ellen, aki vagyonszó birtokos, a helyőrség parancsnoksága és a rendőrség is megindította a vizsgálatot.

— **Letartóztatás királyisértés miatt.** A rendőrség ma délben letartóztatott egy bécsi születésű kereskedőedet felségérsítés miatt. Az ügyre vonatkozólag a rendőrségi sajtóiroda a következő hivatalos jelentést adta ki:

Dolp Miksa bécsi születésű 25 éves kereskedő, akinél sem állandó tartózkodási helye, sem keresete nincsen, a rendőrség ma délben az Erzsébet-köruton királyisértés vétsége és büntett feldicsérese miatt letartóztatta. Szeszies iflak élvezete után követte el tettét az utcán, de ittás nem volt. *Dolp* Bécsben is büntetve volt már hasonló bűncselekményért két évi börtönnel.

— **Iszraelita istentisztelet.** A pesti iszraelita hitközség dohány-utcai templomában a péntek esti istentisztelet további intézkedésig fél öt órákor kezdődik.

— **Leégött gyár.** Nagy tűz pusztított az éjszaka a Dongó-utca 5-ik szám alatt lévő *Meister Sámuel-féle* asztaloskellék-gyárban. A tűz tizenkét óra tájban ütött ki, eddig ismeretlen módon. A veszedelmet az éjjeli őr vette észre és pedig a földszintes épület padlástlyukán kituduló füstől. Rögtön felszaladt a padlásra, de akkor már az egész tetőzet lángban állt. Az őr ekkor a tűzjelzőhöz szaladt s értesítette a veszedelemről a tűzoltóságot, ahonnan *Markusovszky Béla* segédüzt vezetése alatt kivonult a VIII-ik és X-ik kerületi őrség. Amikor a tűzoltók kiértek, az egész gyártelep lángokban állt, a tetőzet leszakadt, s a földszinten felhalmozott kész áruk is lángot fogtak. Nagy, erőfeszítő munka után sikerült a tűzoltóknak az elemet megérkezni, de akkorra már az egész telep romhalmazzá vált. A tűzoltóság utolsó őrsége reggel 7 órakor vonult be. A kár mintegy 60.000 koronára rug, amelynek egy része megtérül, mert a gyár biztosítva volt. A tűzvizsgálatot holnap tartják meg s ez lesz hivatala kideríteni, vajjon mi módon keletkezett a veszedelem.

(x) **Lukács Vilmos** bankházból, Budapest, V., Fűrdő-utca 10. sz. a., vegyeken osztálysorsjegyeket. 1/4 a 12 kor., 1/2 a 6 kor., 3/4 a 3 kor., 1/5 a 1.50 kor. portmentesen.

(x) **Kérünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

(x) **Honl ipar.** Ajánlom általánosán ismert, saját gyártmányú posztó *bokavédőmet* (gamasi). Kapható drapp, oliv szürke bronz és fekete színben. Párja 1 forint 10 krajcár. Holgyeknek térdmagasság, párja 2 forint 75 krajcár. *Kertész Pál* divatárházában, Kerepesi-ut 41. sz., a Népszinházal szemben. Eladás nagyban is.

FŐVÁROS.

Az önálló vámterületért.

— A főváros közgyűlése. —

Budapest, október 24.

Az iparpártolás lelkes mozgalma utat tört Budapest fővárosi székházába is. A törvényhatósági bizottság mai közgyűlése impozáns egyértelműséggel adta meg a kizárólagos jogot a hazai ipartermekeknek a magyar főváros minden beszerzésénél. Elismeréssel kell honorálni a közgyűlésnek ezt a hazafias határozatát, amely annyival nagyobb fontosságu, mert példaadással lesz a többi törvényhatóságokra és így údrós hatása a hazai iparfejlesztésre el nem maradhat. De ezzel kapcsolatban azt is elhatározza a közgyűlés, hogy *felír az országgyűléshez az önálló vámterület érdekében*. Ki merete volna hinni még néhány évvel ezelőtt, hogy a főváros képviselőtestülete, amelynek csak kis töredéke vallja magát a függetlenségi párt hívének, ily irányu határozatot hozzon. Ma ezt a határozatot egyhangulag, szinte tüntetőegyértelmű lelkesedéssel hozta meg a közgyűlés, aminek okát egyrészt az osztrák viszonyokban, és főképp az osztrák iparosok nagyhangu támadásaiban kell keresnünk, de másrészt kiérezzük belőle a választ az agrár akcióra, amely még most is félti érdekeit az önálló vámterületől. A közgyűlésnek nagyszámban vannak olyan tagjai,

akik szabadelvű párti képviselők és így a mai határozat súlyát csak növeli az, hogy ezek is lelkesen csatlakoztak az önálló vámterületért benyújtott indítványhoz.

A közgyűlés megnyitása után bejelentette az elnök, hogy *Eisdorfer Gusztáv*, *Geszler József* és *Gelléri-Szabó János* lemondtak bizottsági tagságukról. Az utóbbinak érdemeit jegyzőkönyvileg örökítették meg. Azután a polgármester felelt az interpellációkra. *Gerő Lajos*nak azt felelte, hogy a városi vasúti társaság mindent megtett a dunaparti villamos vasut vonalán a közönség életbiztonsága érdekében. *Gerő Lajos* megugodott a válaszbán, ugyszintén *Kosics Péter* is, ki a temetkező vállalat külföldi beszerzéseit és a sashegyi ut rendezését hozta szóba. *Heltai Ferenc*, *Polónyi Géza*, *Morsányi Károly*, *Radozsa János* és *Rupp Zsigmond* lelkes hangu indítványt terjesztettek be avégett, hogy a közgyűlés fejjeze ki a Népszinház jubileuma alkalmából *Steiger Gyulának* és *Kleli Istvánnak* a Népszinház felvirágoztatása körül kifejtett önzetlen tevékenységükért őszinte elismerését és köszönetét. A közgyűlés *Steiger Gyula* nemes-hangú felszólalása után az indítványt nagy lelkesedéssel elfogadta.

A tanács ezután megtette javaslatát a *hazai ipar pártolása* ügyében. A lényege tudvalevőleg az, hogy minden olyan ipari cikk és termény beszerzésénél, amely Magyarországon előállítható a külföldi verseny zárássék ki, kivéve, ha a hazai termék beszerzésével tetemes kára lenne a fővárosnak, vagy ha a szabaddalmi jog akadályozná a hazai eredetű ipartermek megszerzését.

Gelléri Mór kifejté, hogy az a nagy társadalmi mozgalom, amely a magyar ipar érdekében megindult, nem maradhat a főváros támogatása nélkül. Meg van győződve, hogy a főváros közegei eddig is buzgón törekedtek a nagy nemzeti cél: a hazai ipar pártolásán, de reméli, hogy ezentul még inkább fog-nak a mellett buzgólkodni. A fővárosnak a hazai ipar pártolására vonatkozó határozatának azonban kizárólagosnak kell lennie. Ha ilyen lesz, akkor új meg új gyárak fognak alakulni Magyarországon; de ha nem lesz kizárólagos, akkor az osztrák ipar olyan konkurenciát csinál, hogy a megalakult magyar gyárakal tönkre konkurálja. (Ugy van! Igaz!) Módosításokat javasol tehát. Ezzel együtt azonban kívánja, hogy olyan ellenőrző közegekkel állítsanak a: áreitésekhez, akik teljesen képesek lesznek minden külföldi ipari kedvezményezést megakadályozni. A következő indítványt terjeszti elő:

Mondja ki a közgyűlés, hogy a székes főváros minden ipari szükségletének beszerzésére nézve szigorúan megköveteli annak az elvnek a következetes érvényesítését, hogy a munka- és anyagszükségletek a már létező versenyképes hazai iparhoz alkalmaztassanak és azok ledézésére nézve kizárólag csakis a magyar ipar legyen figyelembe vehető. Ha ez az elv bármely okból nem volna keresztülvihető, a tanács minden egyes ilyen esetre nézve kösse ki az időről-időre esetleg speciális szakértőkkel kiegészítendő iparigyi bizottság véleményét s csak az esetben tényszeresen el a főntebbi meghatározott elvtől, ha ennek a keresztülvittele a székesfővárosnak aránytalanul súlyos megterhelésével járna.

Gelléri beszédét nagy tetszéssel fogadta a közgyűlés.

Eulenberg Salamon indítványozza, hogy a közgyűlés utasítsa a tanácsot fölírat-tervezet készítésére, amelyben a törvényhatóság kéri az önálló vámterület létesítését.

Thék Endre lelkes szavakban járul hozzá *Gelléri* indítványához.

Kosics Péter csatlakozik *Eulenberg* indítványához. De addig is, — míg a bajon segítő önálló vámterület meglesz, — legyen minden magyar polgár háza egy-egy külön vámsorompó, amelyen át ne hatolhasson osztrák termék. (Helyeslés.)

Woldaner Artur azt kívánja, hogy a fővárosnál az összes olyan termékek versenye zárássék ki, amelyek Magyarországon is előállíthatók.

Szavazásra kerülén a dolog, a tanács javaslatát fogadták el, *Gelléri Mór* módosításával.

Ekkor azt a kérdést tette föl az elnököl főpolgármester, hogy vajjon elfogadjá-e a közgyűlés az önálló vámterületre vonatkozó indítványt.

A közgyűlés tagjai erre valamennyien fölemelkedtek a széktükről s viharos éljenzések közben jelentették ki, hogy egyhangulag elfogadják az indítványt. *Útve senki sem maradt; a szabadelvű párti országgyűlési képviselők is lelkesen csatlakoztak az eszméhez.*

A nagy jelenet hatása alatt az elnök öt percre felfüggesztette a közgyűlést.

Az ülés újabb megnyitása után letárgyalták a már ismertetett napirendet.

KÁVÉ.

1 kiló Versenyskávé (igen szép zöld) frt 1.30
1 kiló Gyógyás-kávé frt 1.50

Ajánlom kitűnő minőségű kávémint a következők igen olcsó árban.
Nyers kávé.

1 kiló Mocca (afrikai) frt 1.40
1 kiló Mocca (rhóm) frt 1.60
1 kiló Java frt 1.60
1 kiló Java (igen rhóm) frt 1.60
1 kiló Cuba-kávé frt 1.70
1 kiló Cuba Portorico frt 1.90
1 kiló Vegyes pörkölt kávé, igen szép és jó frt 1.40

4 1/2 kiló postaköltség megrendelési vidékre is teljesen bementve, minden más költség nélkül szállítok. — Kívátni látna és jó minőségű 19 év óta fennálló jó hírnevű keskenyűk.

Balogh László Budapest, VII., Rottenbiller u. 12. E. és VI., Andrássy-ut 86.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Lámpaláz.

— Jászai Mari levele. —

A lámpaláz, amely első fellépése előtt elfogja, megható bájjal rokonszenvesse teszi nekünk a kezdőt. Az ilyen premiereknek megvan a maguk saját külön lélekta: a közönség, mint egy ember, szinte jövőnek érzi magát a noviciussal szemben, aki a jövőbe vetett reményeivel mindenkit lefegyverez, éppen azért, mert a mult semmiféle érdemére se hivatkozhatik. A szeretet, a jószág, a rokonszenv, a bátorítás ilyen esteken meleg áramlattal özönlik a gyöngöség felé, amely, ime, erővé vált. De van valami, ami még inkább meghat, még inkább lefegyverez: az az erő, amikor gyöngének mutatja magát, — a zseni lámpaláza.

Igy mutatkozik most előttünk a legnagyobb magyar színész: Jászai Mari. A nagyszony holnap játsza el először *A nőstényarkasban* az ő megrendítő szerepét, amely úgy rendelkezik vele, hogy mindjárt az első jelenések egyikében kis dalocskákat kell dudolnia. Csak úgy eldudolnia!

Istenem, sem a közönség nem várja, sem a szerep nem követeli, hogy *Verga* paraszasszonya operáriákkal tündököljön. Sőt. Aki a realizmust okosan akarja, tudja, hogyan dudolják az ilyes nótát. És mégis megtörténik most, hogy Jászai Mari, a magyar színpad szuverén királynője fél egy kis nótá miatt. Nem is fél tán. csak aggódik, hogy félreérthetnek. Lámpaláza van! Neki! Nos, akármennyire megokolatlan is ez a lámpaláz, csak kedvesebb teszi nekünk a hatalmas asszonyt a maga aggodalmas kételkedésében. Ilyen szempontból kell olvasnunk alább következő levelét:

Tisztelt szerkesztő ur!

Egy sötét, nagy drámában egy komoly szerep kicsi appendix gyanánt van egy dal, amelyet nekem kell — mondjuk úgy — elénekelnem a *Farkas* bemutató estjén és minden következő előadásán. Arra akarom most megkérni, tisztelt szerkesztő ur, legyen szószólóm a közönség ama részénél, amely a *Farkas* című drámát meg fogja nézni és hangolja irányomban lágyabb, enyhébb érzésekre, mint amilyen az én dalom lesz este. Vannak, bizonyára vannak, akiket egészen rabul ejtett a muzsika édes harmóniája és akik a szertelen szeretetében a dalnak úgy gondolkoznak, hogy az akármilyen ének is különb a semilyen éneknél: — de még a dal irányában ridegebb lelkeket is, kérem, győzze meg a felől, hogy kár nem éri őket, ha *hamiskodik* is kicsit a hangom, hisz olyan nagyon mindegy, jobban, vagy rosszabbul énekel-e az ember, ha már úgy mint Blaháné úgy se énekelhet.

E kitérés után hadd írom meg levelem fáciáját. Ime: éktelenül félek. Olyan trémám van, hogy megirigylhetne érte egy kezdő színész. És miért? Mitől? Egy csöpp kis nótától, amelyet a *Farkasban* dudolnom kell.

Mikor a próbák megindultak, tréfába vettem e parányi kiruccanást idegen területre. És az igazat megvallva, eszembe nem jutott volna megjedni tőle később sem, hiszen *magunk is voltunk kóristánok*. Voltunk bizony, naiv hittél és mennyei rajongással. Jóformán ez volt a táplálékom. Mert amilyen a jónap, olyan volt a fogadj isten. Magyarul: amilyen az ének, olyan volt a fizetség. És hát kovászos uborkán éltünk egész nyáron. Ah! látom már, csak most látom, hogy jobban, hogy másként is lehetett volna, de akkor az volt a meggyőződése, hogy csakis akkora mennyiségű kovászos uborkán keresztül juthatni el a művészet magaslatára. A hit? pedig, akármilyen, de boldogít. A fő az, hogy legyen. Akkor volt bőven. Tehát vékony, koszon se hiányzott semmim. Most éppen annyi mindenem hiányzik, amennyi ebből "az említett földi rekvizitumból az idők rendjén lekoptott. Hiányzik tehát e kis dal elfűvéséhez először is a színjátszás legelső kelléke, a hit önmagamban. Hiányzik pedig csak azért, mert olyan sokan kérdezik tőlem, igaz-e, hogy énekelek? Istenem, csak nem vet rá valaki sulyt?! Egy csöpp kis dudolás az egész! De jött a tizedik, a huszadik kérdés és vele a libabőrös tréma. Még utóbb komoly énekszámba veszi valaki azt a kis züm-mögést. Ez a kis ének afféle hangulatfestés, szerves része annak a jelenésnek, a darab megbeszélésének nélkül lehetetlen kihagyni: — mit tegyek hát? Eldudolom.

Jó szándékom mentse fogyatékos énektudományom. És a végén is a szükségből erényt hadd faragjak. És a vad, szenvedélyektől és kínoktól gyötört Léna asszony, akit a darab-

ban játszom, fuvolázni nem igen tudhatott. Ot ábrázolván ez este, semmi baj, ha én sem tudok.

Jászai Mari.

Operaház. Fontos esemény egy fiatal énekes életében, ha először „eresztik ki” valami nagy szerepben. Kertész Ödön, az Operaház ifjú tenoristája a mai napot, amikor először énekelte *Faust* címszerepét, bizonyára életének fontosabb dátumai közé jegyzi föl. A dolog úgy történt, hogy mult pénteken az Operaház igazgatósága nagy zavarba jutott, amikor Alberti Werner, a hősterrorista másnapra lemondott, amikor a zsidónő volt kitérve. A főrendező felszólítására Kertész Ödön rögtön késznek nyilatkozott, hogy egy próbával másnap *Faustot* énekel. Időközben Alberti Werner megmondta a dolgot, a zsidó nő nem kellett levennie a műsorról, de hálaképpen ma este eresztették ki *Faust* címszerepében Kertészt, aki önkéntes mentőnek bevált. Hogy ifjú tehetségek ilyen külső körülményeknek köszönhetik előremenetelüket, szomorú bizonyossága a vezetőség tehetetlenségének, amely abszolúte nem tud új nemzedéket nevelni. Néhány ur és hölgy vette tulajdonába a műsort és nagy protekció, meg személyes összeköttetések kellenek ahhoz, hogy egy-egy fiatal tag is szóhoz juthasson. Payer Margit kisasszony például csaknem minden új dalműbe bejutott, de az Operaháznak hat énekesnője van, aki ebben a szezonban még szóhoz se jutott. Ezek: Györgyné, Palóczyné, Köbler Elza, Várady Margit, Blätterbauer Gizella, Koralek Paula. — Kertész Ödönnek eddigi nagyobb alkításai után (Don José, Turridó, A villars dragonyosok, A medvebőrös stb.) jogot formálhatott arra, hogy *Faust* címszerepét énekelje olyan színpadon ahol a mantuai herceg szerepében Broulikot eresztik ki a színpadra. A fiatal tenorista, aki láthatólag küzdött a lámpalázzal, tisztességesen oldotta meg a feladatot. Mindenekelőtt bebizonyította, hogy ezt a hosszú lélekzúti szerepet végig bírta énekelni, a nélkül, hogy a fáradtság jelei mutatkoztak volna. Igaz, hogy az első felvonásban nagyon takarékoskodott, de itt különösen sikerült neki „az ördögnyit”. A nem ügyetlenül elénekelte cavatinát nagyon szép falzettel zárta be. Énektudásával azonban alig lehet véleglet tisztába jönni: éneke egyenetlen, izléssel előadott részletek után hirtelen valami izléstelenséggel zavar meg. Roppantul bántó, hogy a magas hangokat *ch-vel* kiáltja ki és nem egyszer kívánná az ember, hogy a torkában levő gombócot vagy nyelje le vagy köpje ki. Játékában és tartásában kevés a nyugalom, pedig színpadon ez jelenti az előkelőséget. — Mindetől eltekintve azonban nagyon szép sikere volt a fiatal tenoristának, aki megerősített bennünket abban a reménységben, amelyet hozzá fűzünk. Tanuljon, akkor megtalálja a nyugalmat és az izlést. Talán a szívét is. Mert ennek a hiányát éreztük ma este énekeiben a legjobban. — Kormai Medisztája valóságos kabinet-alkítás. Kitiűnőek voltak: Kacsér, mint Margit és Beck, mint Valentin.

Fályszerzős darab a Nemzeti Színházban. Az Akadémia által koszorúzott szerzők darabjai első sorban arról nevezetese, hogy a Nemzeti Színházban — nem szoktak színré kerülni. Öröndetes kivétel lesz ez alól a szabály alól *Palldgyi Lajosnak Rabzolgák* című antik, verses drámája, amely a legutóbbi Karátsonyi-díjat elvitte. A darab egy könyvatos tudósító értesülése szerint január havában fog a Nemzeti Színházban bemutatásra kerülni és pedig *Beöthy László* színirozásában. Egyik érdekessége lesz a darabnak, hogy a régi, görög drámák mintájára, kórus is szerepel benne. A *Rabzolgák* a színháznak csaknem egész személyzetét foglalkoztatni fogja.

A Vígsház premiérje. A Vígsházban ma délelőtt tartották meg a főpróbáját Giovanni *Verga* A farkas (La lupa) című kétfelvonásos színművének, amelyben Jászai Mari fogja kreálni a hatalmasan drámai fő női szerepet. *Verga* színművével együtt *Cavalottinak Énekek éneke* című dramolettjét adják. Mindkét darab bemutatója e hónap 25-én csütörtökön van. — Az *Énekek Éneke*, mint bennünket illetékes helyről értesítettek, nem fordította a Cavallotti-féle *Cantico dei Cantici*-nek, hanem egy, ennek a darabnak nyomán írt, de ettől sok és lényeges dolgokban eltérő munka. Holnapról fogva a színpadon is így lesz hirdetve a darab: *Cavalotti nyomán írt Radó Antal*.

Vendégtenorista az Operában. A M. Kir. Opera, mint annak idejében megirtuk, vendégszereplésre hívta meg Mihályi Ernőt, a temesvári színház tenoristáját, aki a nyáron át tudvalegőlt itt énekel a Budai Színkörben. A fiatal tenorista, mint értesülünk, a *Mesterdabok*hozban, a *Willars dragonyosai*ban és a *Hoffmann meséiben* fog fellépni.

Kubelk Jan Budapestben. Kubelk Jan, a kis cseh csodahegedűs, akinek egyetlen hangversenye pénteken lesz a Vigadó nagytermében, ma Budapestre

érkezett. Mióta tavaly olyan nagy híre kelt a magyar fővárosban, hogy a külföld nagy városaiba indulhatott művészköruttra, azóta a vézna legényke megem-bereedett s egy kicsit meg is izmosodott. A „modern Paganini”-t a vonatnál Dunkel Norbert fogadta, aki amerikai körutára is elkíséri.

Csillag Teréz bemutatkozása. A Vígsház legközelebbi újdonságának, *Meilhe és Halery: Kis mama* (La petite mere) című darabjának, mint már említettük, az lesz az érdekessége, hogy ebben fog bemutatkozni, mint a színház szerződött tagja, Csillag Teréz. A darabból már erősen folynak a próbák s bemutatója, úgy halljuk, november 10. és 15-ike közt lesz.

Blaháné ünneplése. A Népszínház művész-személyzete külön is ünnepelni akarja Blahánét. Ezért a művész-tiszteletére november 3-án nagy művész-estélyt rendeznek. A meghívókat a jövő héten küldik szét.

A Vígsház eredeti újdonsága. A Vígsház első eredeti újdonsága ebben az évadban Guthi Somának és Rákosi Viktorak *Tartalekó séréj* című bohózata lesz. A darab elsőrangú szereposztásban jövő hónapban kerül bemutatásra.

Heltai-lakoma. Heltai Jenő, a Vígsház művészeti titkára tiszteletére lakoma lesz e hónap 28-án, vasárnap az Otthon disztermében. Az estén az író-és művészvilág számos tagja lesz jelen. Részvételre pénteken délutánig lehet az Otthonban kitett íven jelentkezni.

A Népszínház eredeti újdonsága. A Népszínház legközelebbi eredeti újdonsága, mint értesülünk, Gerő Károlynak *Asszonyháboru* című énekes fővárosi életképe lesz. A darab, amelynek főszerepe Blaha Lujának íródott, közvetlenül az *Ádám és Éva* című operett után kerül bemutatásra.

Uránia Színház. Az a nagy érdeklődés, amely-lyel a közönség az Uránia-Színház hétfői Petőfi estjét felkarolta, arra indítja a tudományos színház igazgatóságát, hogy *Tordai Grail* Erzi előadását megismételje. A jövő hét első napján október 29-én lesz a második Petőfi-est. A jövő hétfői előadásra előjegyzéseket már ma eladog a színház pénztára. Holnap, csütörtökön Salomon Ödön nagysikerű darabját, *Páris* adják 93 szor. A századik előadás a jövő héten lesz, amely alkalommal a szerző fog fölolvanni.

A velencei kalmár.

— Ujházi mint Shylok. —

Budapest, október 24.

Shakespeare-előadás volt ma is a nemzeti színpadon. A velencei kalmárt adták és az igazgatóság 200 darab mérsékelt áru jegyet osztott ki a főváros tanuló ifjusága közt. De a többi jegy is elfogyott és a nézőtér egészen megtelt.

A hozzánk ellátogató idegen színtársulatok és a Nemzeti Színház Shakespeare-előadásai közt az a különbség, hogy azoknál csak a fő-alakot csodáljuk, csak a nagy színészt ünnepeljük, aki a főszerepet alakítja; a nemzeti színpadon ellenben magát a darabot élvezheti a közönség sok kisebb-nagyobb szereplőjével és megható, vagy mulatságos részleteivel együtt.

Az olaszok például *Shakespeare*t megnyesik, átalakítják, beletoldanak olyat, ami nincs a szövegben és kihagynak olyat, amit tiszteletben kellene tartaniok, de önkényes eljárásukat azzal expiálják, hogy a főszerepben egy igazán nagy művészt állítanak elének, aki elragad bennünket a gazdag invenciójával, a részletek mesteri kidolgozásával, a felfogás frappans erejétől, az ábrázoló művészet szébbnél szébb és igazabbnál igazabb vonásaival. Nálunk az egyéni kiválóság, a komoly studium, a meglepő invenció, a részletező játék nagy művészete nem dominál ilyen mértékben; de nálunk viszont őrizkednek a darab vakmerő megosonkításától, lelkiismeretesen eljárászik azt, amit Shakespeare megírt, híven ragaszkodnak a fordító jambusaiboz, nem akarnak Shakespeare rovására hatásokat kiaknázni és megengedik az epizód-szereplőknek is, hogy a közönség figyelmét, tapsait provokálják.

Ha Novelli például föllep a *Velencei kalmárban*: minden Shylok körül forog, minden érdeklődést, minden hatást a velencei zsidó foglal le magának. Nálunk megtörténhetik (és ma meg is történt), hogy Lancelot Gobbo és öreg Gobbo sokkal zajosabb, hosszantartóbb tapsokat kapnak *nyílt színpadon*, mint Shylok, a főszereplő.

Más szóval: a taliánoknál a nagy egyéniség zsarnoki tulsulya mindent elnyom maga körül; nálunk ez a fírannizmus nincs meg; nálunk demokratikus közlétségség van a színpadon; nálunk előfordulhat, hogy Lancelot Gobbo, a Shylok mókázó inasa (akinek a szerepét az olaszok husz sorra redukálják) nagyobb hatást tesz a közönségre, mint maga Shylok.

A mai előadásnak az volt a fő érdekessége, hogy Shylok szerepét *Gyenes*től megint *Ujházi* vette át, akit a telt nézőtér meleg szimpathiával üdvözölt,

amikor a velencei zsidó kaftánjában megjelent a szinpadon.

Ujházi a szív, a kedély, a könnyezve mosolygó humor embere; ott van elemében, ahol a keménységet csak tetteteli és kedves ellágyulásával csakhamar ráciál magára; ott elragadó, ott uralkodik rajtunk, ahol szeretjük a zsörtölődése miatt, mely mögött minduntalan előcsillag a szív jósága; ahol megnevetett és megríkat bennünket humorának a bájos játékával.

De Shylok nem tettet a keménységet. Shylok igazán kemény. Sőt vannak pillanatok, a mikor kegyetlen akaratossága vérfagyasztó; vannak pillanatok, a mikor ebből az üreg, elnyűtt testből vulkanikus erupeioként tör ki a visszafojtott keserűség, az üldözött faj bosszúálló fanatizmusa.

Shylok mozdulatai groteszknek a Rialton, a mikor Jessikát siratja és Antonió bukásán ujjong, de ereje megdöbbenlő; félelmes mint az égi háború. És ebben a Rialtó-jelenetben, ahol a hirhozó *Tubál* akaratlannal megkínzza Shyloket: mimika és hangváltozás dolgában végtelen gazdagságot kell kifejeznie, hogy a jelenet bevágjon; hogy az ellentétes érzések, a villámgyorsan váltakozó hangulatok disharmonikus pompája elragadó hatást tegyen ránk.

Ha van a tragikumunknak, a groteszknak főnsége: Shylok, a kicsinyesen siránkozó és vad, borzalmas kárörömöt üvöltő, itt ezt produkálja. Vinnyogás, sziszegés, ordítás, hörgés, — a fojtott és harsogva kitört hang egész skálája ostromolja itt a szívünket. Az arenek éppen így kell vonaglni, sirni, eltorzulni és följúgogni a fájdalomban, a kárörömben, a bosszúállás kéjelgő gondolatában. És a mozdulatoknak éppen így kell hozzásimulniok a viharzó lélek gyors elváltozásaihoz; a test majd összeroppan, mint egy kettő tört árbo, majd félelmesen kiegyenesedik, mint egy kemény kő-torony, mely a romlás tényét villogtatja Antonió viharüzött, súlydús gáláit felé.

Ujháziak ebben a grandiózus jelenetben csak két hangja volt: sirt, amikor hírt vett Jessika pazarlásáról és erősen felkiáltott, amikor megtudta Antonió bukását. Ebben a két hangba sok érzést öntött, de a jelenet pazar, briliáns modulációkat kíván. Ha ezek elmaradnak, a hatás sem lehet lényeges. A színész csak a köteless tapsokat kapja, mint ma este a mi kedves és népszerű mesterünk.

Tagadhatatlan, hogy Ujházi Shylokja föléltte áll a Gyenesének; de abszolút becsüvő, igazán kiválóvá csak akkor válhatik, ha komolyabb stúdiumból, mélyebb elmerülésből, erősebb becsüvőből áll elő. Mennyi színt, mennyi jellemző vonást kell összehatni, hogy az egész Shylok kialakuljon! A lassu járás, a fontolgató beszéd, a gunyos replikák, az ironikus megalázódás, a bosszúság izzó parazsa, mely később nyitlan fellebb, mint a tűz-veszedelem; az óvatoss, a megvetéshez szokott, a pénzért, üzleteit féltő zsidó kicsinyessége és a hitében, apai érzésében megsértett ember nagy fanatizmusa, mely eleven hűt akar kitépni ellenségeinek a testéből; a vérszomjas aggrastyán, aki felsül s akinek a felsülésén még sem tudunk nevetni, mert bosszúállásának tulsága hatalmas üldözök tulságosan rossz és igazságatlan bánásmódjából fakadt: mindezt jelenetről jelenetre látnunk kell, hogy a művészi gondolat kidolgozott részletek megadják nekünk a nagy, egységes benyomást, a tökéletes illúziót.

Magával az előadással nagyban és egészen meg lehetünk elégedve. Az asszonyok harmasában volt valami a ragyogó darab bájos hangulatából. Hegyesi Mari a jogtudós telárját kellemmel hordozta és K. Gerő Lina, mint Nerissa, pasirtsa-hangjával pakosan, édesen asszisztált neki. Jessika szerepének Nagy Ipolyk adott melegséget és gráciát. Lancelot Gobbo Vizvártól Zilahi Gyulához került, aki pezsgő jókedvvel, rakoncátlanul és nagy hatással játszottá ezt a bőbeszédű, fúrge huncutot, ezt a clownba oltott inast, akinek *Gabányi* (old Gobbo) volt a méltó párja.

Most pedig üdvözlöm a Nemzeti Színház igazgatóságát: jövőre ne sajnáljon megajándékozni bennünket a Rialtó ismeretes hídjával. Shylok és Tubál a Rialton találkoznak. Az, amit most látnak a nemzeti szinpadon: megdöbbenlő mindazokat, akik Velence helyrajzát ismerik. Pedig Budapesten minden tizedik ember ismeri.

Mit látnak? Látnak egy kurta kőhidat s a mögött a Riva dei Schiavonit, a dőze-palotát, a piazzetta oszlopait, a kampanilét stb. Vagyis Velencének éppen a másik végén vagyunk, nem azon a végén, ahol a Rialtó-hídja áll s ahonnan abszolút semmit sem lehet látni se a dőze-palotából, se a dőze-palota környékéből.

De még bolondabb az, hogy a Nemzeti Színház dekorációját szerint ez a kurta kőhid a Riva dei Schiavoni végén áll, vagyis azon a ponton, ahol a laguna valóságos tengerre szélesedik ki! Ez éppen olyan mintha Velence valamelyik szinpadán bemutatnák Budapestet és Promontort főleszerínék a Margitsziget-

tel és a dunaparti korzót nem a várhegyről, hanem a Rombach-utcaóól nézegetné a talián komédiás.

Ilyen topografiai örülltség tilos a nemzeti szinpadon.

A. E.

MŰVÉSZET.

□ **Andrássy szobra.** A magyar törvényhozás az ország költségén szobrot állít gróf Andrássy Gyulának, Magyarország egykori nagynevű miniszterelnökének. A szoboremlékre hirdetett művészi pályázaton Zala György nyerte el az első díjat és a miniszterelnökség őt bízta meg a kivittel. Zala el is készítette a szobrot, mely a nagy államférfit lóháton örökíti meg. A mintázásnál a művész saját emlékezőseivel kívül felhasználta Andrássyval valamennyi képmását s úgy alkotta meg Andrássy arcát és alakját. Az életnagyságban elkészült mintát a múlt évben megtekintette a király s igen hűnek és jellegzőnek mondotta. A szobor most az érejtőben van és így küszöbön van felállításának az ideje. A szobrot az új országház elé szánták, de a föltt még nem döntöttek, hogy a főhomlokzat vagy a déli szárny előtt helyezték-e el. Hogy könnyebben és alaposabban határozhassanak, a héten mind a két helyen felállították a szobornak fából kifaragott mintáját és talapzatát. A szoborbizottság, melynek az elnöke báró Podmaniczky Frigyes, a napokban helyszíni szemlét tart és ennek alapján fog véglegesen dönteni az elhelyezés ügyében.

□ **A nagyváradi mútárlat megnyitása.** Ma délelőtt volt a nagyváradi képművészeti kiállítás megnyitása, amelyre már hetek óta készült a város közönsége. A kiállítást, amelyet a kereskedelmi csarnok épületében az Országos Képművészeti Társulat a nagyváradi Szigligeti-társasággal együtt rendezett, Schlauch bíboros püspök nyitotta meg. Délelőtt tíz és fél óra körül gyűlekezett Nagyvárad előkelő közönsége, élén Bulyogszky József polgármesterrel. Tizenegy órakor érkezett meg Schlauch Lőrinc bíboros püspök Tetscher oldalkanonok kíséretében. A lépcsőházban a rendezőséggel együtt Hoványi Géza üdvözölte a püspököt. A bíboros ezután hosszabb beszéddel megnyitotta a kiállítást.

Nagyvárad városnak — ugymond — a tudomány elajátítására és a szellemi élet fejlesztésére rendelt intézményei bátran kiállják a versenyt a többi alföldi várossal, sőt az első helyet foglalja el. Most a művészet termékei tartják bevonulást, a művészet egyik ágának nyitja meg kapuit a város. A művészetnek ez az ága a festőművészet, amely teremtő erejével életet ad az ideáloknak s magához ragadja szin-pompájával a tanulatlan lelket, de lebilincseli a művelt lelkeket is és pedig ezeket kiválólag. Örömmel jelentünk meg, hogy részt vegyünk a kiállítás megnyitását s tanni legyünk a nagyváradi művészeti élet újabb nyilvánulásának, mely csak a minap nyitotta meg a Thalia hajlékát.

Azután megnyitottak nyilvánította a kiállítást. A zajos éljenzéssel fogadták beszéd után, a püspök megnézte a kiállítást s majdnem egy óra hosszú gyönyörködött a kiállított képekben.

A bíboros az elhunyt Molnár József *Rebeka* a kútnál című festményét megvette 1500 koronáért.

□ **A kormány művásárlásai.** Walter Crane munkái közül, amelyek az Iparművészeti Múzeumban vannak kiállítva, több igen becses darab a magyar állam birtokába került. Dr. K. Lippich Elek kultusz-miniszter osztálytanácsos, a művészeti osztály vezetője, már kiválasztotta azokat a vízfestményeket és műipari rajzokat, melyeket a kormány megvásárolt. Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója, szintén több rajzt vett meg a múzeum számára.

□ **Bethlen Gábor szobra.** A nagyenyedi Bethlen-kollegium Erdélyi dícső fejedelme, az iskola alapítója emlékére felállítandó szobor-alapjára 5000 koronát adományozott.

SPORT.

*. **A Cambridgeshire.** Ma dőlt el Newmarket gyepén Anglia leghíresebb handikapja, a Cambridgeshire, amelyben öt év előtti Tokió képviselte a magyar tenyésztést. A mai versenyíránt nagy érdeklődés nyilvánult itt Budapesten is s mint rendszeren, most is a favoritot fogadták erősen a budapesti és bécsi bookmakereknek: The Raftot, amely még Tokiónál is nagyobb favoritja volt a versenynek. Negyzeres pénzzel is szívesen fogadták, dacára annak, hogy igen nagy mezőny volt a starthoz várható. A verseny, mint a Cambridgeshire oly gyakran, most is nagy meglepetéssel végződött: győztese az outsider Berrill lett, a francia Codoman és Good luck előtt. The Raft helyzetlen. A szenzációs versenyről a következők részletes távirati jelentésünk számjúl:

Newmarket, október 24.

Cambridgeshire stakes. Távoltság 1800 méter. Mr. I. C. Sullivan Berrillje (C. Jenkins) első, Mr. Ephrussi Codomanja (T. Sloan) második, Mr. A. F. Bassel Good luckja (L. Reiff) harmadik, Portland herceg La Rocheje (M. Cannon) negyedik, Mr. L. Neumann Si-reniaje (Halsey) ötödik. Futottak még: Dermerat, Chevening, Innocence, Pheon, Merry Methodist, The Raft, Firot Principal, Syerla, Nippon, Cutaway, St. Nydia, Paigle, Little Eva, Australian Star, Goosander, Cara Mía, Schot, Fighting Furley, Nany Navy. A három elsőnek helyezett fogadási ily áltak a startnál: 20:1. Berrill győzelemre. Helyrelogadások I. 5:1, II. 7:2. III. 5:2.

*. **Bécsi lóversenyek.** A holnapi versenynap ismét igen érdekes nagy versenyt hoz, amelynek előre láthatólag tömérdek résztvevője lesz. Ez a 10.000 koronás nagy Bucsus-handicap mindenkor legjobb handikap-lovaink utolsó találkozója a versenyében. Most is kitűnő lovak futnak érte és pedig a szerencsés teherelosztás következtében csaknem egészen egyforma kilátással Boldog, Kartal, Topromene, Sellő stb. Azt hisszük, hogy a küzdelmet ez a négy ló fogja egymás közt elintézni. Boldog tegnap igen jó futása révén talán meg is nyeri a díjat lovag Lederer Sándornak. Holnap nem is lesz más figyelemreméltóbb verseny; a kisebb elődversenyek és handicapek tekintetében az alábbi típekre utalunk:

- I. Montezuma—Falb.
- II. Hamamelis—Völegény.
- III. Boldog—Kartal—Topromene.
- IV. Mondaine—Illusion.
- V. Prodigé—Feerie.
- VI. Da kommt sie—Redactor.
- VII. Nina—Melitene.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A Vesztőrczy-pör a Kurján.** Özvegy Nagy Ferencné esőndes magányban töltötte özvegysege napjait mindaddig, amíg meg nem ismerkedett Vesztőrczy Istvánnal. Ennek az ismeretségnek nemcsak szerelem, de egy egész csomó kancúszódelégés lett a következménye. Vesztőrczy Imre az örültek házába jutott, Nagy Ferencné pedig a börtönbe. A budapesti törvényszék ugyanis császárt négy évi fegyházzal sújtotta. A tábla a büntetést hat évre emelte föl, a Kuria pedig, melynek negyedik büntető tanácsa ma foglalkozott a dologgal, megerősítette a táblai ítéletet.

§§ **Gyilkos féltékenységek.** Pillmayer Gábor soroksári hentes két napos házasságában már csak annyira szerette a feleségét, hogy meggyanúsította. A második naptól fogva tehát mindvégig hangos volt a ház a patvarkodástól s a szerencsétlen Pillmayer boldog-boldogtalana ráfogta, hogy viszonyt folytat a feleségével. Így esett, hogy egy alkalommal az asszonyt is elhagyta a békétűrés s mert az ura azzal gyanúsította, hogy egy Mirlein Mihály nevű ember a szeretője, a személapátot vágta az urához. A földühűdt ember erre a bántalomra kést ragadott s két szurással halálra sebezte az asszonyt. A pestvidéki törvényszék esküdtbírósa ma ítélezett Pillmayer föltt, akit szándékos emberölésért helyeztek vád alá. Az ítélettanácsban Rónay Kamill bíró elnököl, a vádhatóságot dr. Halász Lajos királyi ügyész képviselte, védő Hets Odón volt. A féltékenységre túlerett, már ötvenhárom éves vádlott egyre avval mentegette magát, hogy nem ok nélkül volt féltékeny a feleségére.

Elmondja, hogy miképp szurta le feleségét, aki őt nyomorultnak nevezte s aki személapátot vágott a fejéhez. A tett elkövetése után, maga jelentkezett a községházán.

— Maga tehát féltékenykedett?

— Igen és pedig okkal, mert a lakodalmunk utáni napon rajtakaptam, amint Schisser Jánossal esőkolozott az udvarban.

A tanúk közül Schneek Mihály azt vallja, hogy Pillmayer minden ok nélkül gyanúsította a feleségét, a vádlott leánya kegyetlenül megvádolta az apját s elmondta, hogy léha életet folytatott s ok nélkül ki-nozta az édes anyját.

A tanúhatalgaltak során izgalmas jelenet játszódott le, amidőn a vádlott fia, a 14 esztendő Pillmayer József állott az elnök elé, és súlyosan terhelő vallomást tett apja ellen.

A vádlott többször közbeszólt:

— De fiam, emlékezzél vissza jobban!

— Jól emlékszem, — szólt a fiú, s egy ugrással ott termett apja mellett, hogy megüsse. A börtönőr csak nehezen tudta a haragos fiút eltávolítani.

A törvényszék nem hitelte meg a fiút, mert az elnök ama kérdésére, hogy tudja-e, mi az eskü, a fiú azt felelte:

— Nem tudom.

— Hát a tanítótól sohasem hallottad, hogy mi az?

— Sohasem.

A többi tanu inkább a vádlott javára vallott, erősítve, hogy az asszony nagyon házsártos volt. A tanuk után, akiknek a kihallgatása a késő délutánig tartott, az orvosszakértők véleményét hallgatta meg a bíróság. Mire a perbeszédre került a sor.

A bizonyító eljárás befejezése után az esküdtek visszavonultak és félórai tanácskozás után meghozták verdiktüket, amelyet főnökiük Gerő Zsigmond hirdetett ki. Az esküdtek bünszónak mondták ki Pillmayer Gábert az erős felindulásban, hivatáson elkövetett szándékos emberölés bűntettében s ezért a törvényszék 7 évi jegyháza ítélte, amelyből az elszenvetett vizsgálati fogság által 4 hónapot kitöltöttek vett. Az ügyész megnyugodott, a védő és az elítelt semmiségi panaszt jelentettek be.

Nyiltér.

Leghatásosabb
vadász
arzenes viz
varsejnyes,
női betegségek,
ideg- és borbeteg-
ségek stb. ellen.

Kapható az összes apótheka-üzletben, gyógyszerár- és drogeriákban.

MATTONI ÉS WILLE, BUDAPEST.

Somatose

(oldódó húsfelhárny)

orvosi szaktekintélyek véleménye szerint a „tápkészítmények ideálja” betegeskedés és gyengeségnek.

Idegeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyanyag-kereskedésekben.

Wildmann Rezső és gyermekei Alajos, Jolán és Béla, Berger Béla mint veje, Berger Pista és Sárika mint unokák úgy saját, mint testvérei és rokonai nevében, bánatos szívvel jelentik, szeretett és felejtéhetetlen nejje, illetve anyjuk, anyós és nagynyja

Wildmann Rezsőné

szül. Wildmann Julianna urnő
folyó hó 23-án d. e. 9.10 órakor életének 44-ik s kimondhatlan boldog házasságának 25-ik évében, hosszas és fájdalmas szenvedés után történt gyors elhunytát.

A meghalógnak hült tetemei esütörtökön, h. hó 25-én d. e. 10 órakor fognak a gyászházba (VII. Akadémia-utca 54. sz.) a központi izr. sírkertben örök nyugalomra helyezni.

Budapest, 1900. október hóban.

Aldás emlékeire!

Az izr. leányárvaház (VII. Damjanich-utca 26. sz. a.) épülete kettél, továbbá az izr. félárva-menhely (VII. Dob-utca 57. sz. a.) főelemleti és I. emeleti összes helyiségei szintén kettél, nevezett intézetek átköltöztetése folytán 1901. évi május hó 1-től

bérbeadatnak.

Részletes felvilágosítás a pesti izr. nőegylet hivatalában (VII. Kertész-utca 36. sz. a.) nyerhető.

Dr. Lantos Emil

nőorvos

lakását V. Bálvány-utca 26. sz. alá helyezte át.

(Az e rovat alatt közlőtteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Orosz hang Ausztria-Magyarország ellen.

Köln, október 24. Pétervárról táviratozzák a Kölnische Zeitungnak:

Az oroszországi pánszlávok körében nagy mozgolódást keltett az a hír, hogy Ausztria-Magyarország stratégiai vasutat tervez Szerajevó és Mitrovica között. A pánszláv lapok vezércikknek a bosznia-hercegovinai helyzetről, élesen kikélik az osztrák-magyar monarchia regiméje, ellen és követelik, hogy a berlini szerződést revideálják, vagy ha ez a mostani viszonyok között lehetetlen, akkor a berlini szerződést aláíró hatalmak diplomáciai uton lépjenek közbe az okkupált tartományok lakossága érdekében.

A Kölnische Zeitung ehhez megjegyzi: „Nem hihető, hogy az orosz kormány osztoznák a pánszlávoknak ebben az igazgatottságában, mert jól tudja,

hogy az osztrák-magyar monarchia a tervezett vasút kiépítésének gazdasági érdekeit szolgálja és katonai tekintetben biztosítani akarja az okkupált tartományokat, de minden agresszív törekvés távol van Ausztria-Magyarországtól. A pánszlávok részéről nagyon furesa, hogy éppen most vádolták okkupálási szándékkal az osztrák-magyar monarchiát, mikor ők maguk híresztelik, hogy a pétervári kínai követ Jaltába utazása kapcsolatban van azokkal a tárgyalásokkal, melyeknek célja, hogy Oroszországnak lehetővé váljék Mandzsuriában az okkupálás a nélkül, hogy a többi hatalom hasonló foglalásokra jogot formálhatna.

Vilmos császár Barmenben.

Barmen, október 24. Az itt emelt Ruhmeshalle beszentelésénél Vilmos császár a polgármester beszédére következőleg válaszolt:

— A fogadtatásért, kérem, adja tudtul a város polgárságának a császárné nevében és az enyémben mely köszönetünket. Mélyen sajnáltam, hogy a várost váratnom kellett látogatásunkra, de az anyám vesztélyben forgó életért való aggodalom nem engedte, hogy betegsége miatt távozzam. Most örülök, hogy állapotom lehetővé tette ezt a látogatást, ha a szívörvendő megindulását elfátyolozza is még az árnyék, mely ő felette lebeg. O is arra kéri engem, hogy nevében üdvözlözzem a várost. E megbízásnak most megfelelek. Az önk tevékenysége szabadon és nyíltan áll az összes népek szeméi előtt és önöknek valóban nincs okuk azt szégyenlenni. Hogy mindenkor első céltom és legnagyobb munkám, hogy népem és annak munkás részei számára a békét lehetőleg fenntartsam, ennek, azt hiszem, csak néhány nap előtt is bizonyítottam. A mienken kívül leghatalmasabb germán állammal létrejött megvezetés remélem a messze jövőbe kihatólag biztosítani fogja a nyílt világpiacra a két népnek a közös törekvést barátságos versenyben és élesség nélkül. De mindent, amit érzünk, gondolunk és teszünk, egybefoglalok abba az óhajításba, hogy isten áldása legyen városok polgárainak munkáján és a város virágozzék és fejlődjék.

A pápa.

Róma, október 24. A pápa orvosi tanácsra az egész tegnapi napot az ágyban töltötte, mivel a hosszabb fogadások következtében az utolsó napokban fáradtnak érezte magát. Mindazonáltal fogadta, mint rendesen, Rampolla bíróknak államtitkárát és helyettesét. Ma a pápa már fölkelte és kihallgatásokat adott. Kétszer is fogadta Rampollát, továbbá fogadta Ferratát és Crenonit bíborosokat és másokat.

A boerok harcai.

Fokváros, október 24. French tábornok Carolinától Bethelig való előnyomulásában folyton ellentállásra bukkant. Katonái közül 36 elesett. Más esztározásokban is voltak az angoloknak veszteségeik, összesen mintegy 50 emberük esett el.

Bécs, október 24. A Fremdenblatt értesülése szerint a két dél-afrikai köztársaság politikai viszonyainak végleges rendezéséig a fokvárosi osztrák-magyar főkonzulátusnak egy hivatalnokát fogják megbízni az osztrák és magyar alattvalók érdekeinek képviselésével. Egyelőre báró Pinter fokvárosi alkonzult szemelték ki erre a töládratra.

Chamberlain beszéde.

London, október 24. Chamberlain gyarmatügyi miniszter ma este a Fishmongershallban beszédet mondott, amelyben meleg szavakkal hivatkozott az angol nemzet imperializmus érzelmére és azt mondta, hogy a demokrácia véglegesen egy egységes nagy brit birodalom mellett nyilatkozott meg. A gyarmatokkal való egyesülés nem jelenti azt, hogy Anglia ellenséges érzelmeket táplál a többi nemzet iránt; ellenkezőleg azoknak barátságát óhajítja.

A norvég trónbeszéd.

Christiania, október 24. A régens-trónörökös ma ünnepiesen megnyitotta a stortingot. A trónörökös legidősebb fia, Gusztáv Adolf herceg letette az esküt az alkotmányra. A trónbeszéd kiemeli, hogy az idegen hatalmakkal való viszony változatlanul barátságos. A dél-afrikai háború, a kínai zavarok, a hágai konvenció, a Nobel-intézet felállítása, melynek első díjkiosztása 1900. december 10-ikén Nobel halálának évfordulóján lesz, röviden megemlíttetnek a trónbeszédben, mely azután bejelenti az általános büntetőtörvényre és az utazók és külföldiek bejelentésére vonatkozó törvényjavaslatok előterjesztését.

Közigazgatási táviratok.

Bécs, október 24. A mai tőzsdén ismét nagy eladások voltak bányaeértékekben. Rimamurányiak erősen hanyatlottak, mert az osztrák-magyar vasmű-nyertársaságok között eddig fennállott kettelt további fennmaradása legalább is bizonytalan. Míg korábban a legerősebb támadásoknak voltak kitéve a rima-

murányi bányaeértékek, addig ma ezt a szerepet átvették az alpesi bányaeértékek, amelyek hosszú idő óta most lépték át először a 400-as árfolyamot. Ezek 397 1/2-re hanyatlottak, tehát 10 1/2 koronával estek. Ellenben a rimamurányi bányaeértékek a Budapestről jövő megnyugtatóbb jelentések következtében meglehetősen szilárdan állottak, később ellenben ezeket is magával ragadta az alpesi értékek baises és 6 1/2 koronát vesztettek. Prágai vasművek piacán érezhető volt a hanyatlás, mert a Laura-kohó részvénytársaság legutóbbi negyedévi kimutatása és a küszöbön álló árszállításokról szóló híresztelések kedvezőtlen befolyást gyakoroltak.

Bécs, október 24. (A Budapesti Napló telefonjele.) Buza és rozs irányzata hanyatlott newyorki és liverpooli gyűgye árfolyamjelentések következtében. Buza őszre 7 fillért vesztett, buza tavaszra és rozs őszre és tavaszra 2, illetve 3 fillérrel gyöngült. Mindkét cikkben nem volt élénk az üzlet, zabban és tengeriben azonban még jelentéktelenebb volt, s ezek tegnapi árfolyamukat megtartották.

Köttettek: buza őszre 7.75, tavaszra 8.02—8.03, rozs őszre 7.44—7.45, rozs tavaszra 7.66—7.64—7.66, zab őszre 5.71, tengeri május—júniusra 5.07—5.03—5.04.

Jegyzettek: zab őszre 5.90—5.91, tengeri szeptember—októberre 6.60—6.65.

Felmondottak 1000 mm. buzát, 2000 mm. rozst és 4500 mm. zabot.

A kőszárak piacán majdnem teljes pangás mutatkozott. Buza középszemű és alsóbbrendű mennyiségben 10 fillérrel lett olcsóbb, mint a múlt héten.

A tőzsde valamivel szilárdabban zárult. Buza tavaszra 8.06, rozs őszre 7.47, tengeri május—júniusra 5.24.

New York, október 24. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9 1/2 (9 1/2). Nov-re 8.84 (9.01). Januárra 8.82 (8.97). New-Orleansban helyben 8 1/2 (9.—). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphian 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.10 (1.10). — Zsir: Western steam 7.30 (7.40). Rohe és Brothers 7.75 (7.80). — Tengeri irányzata gyenge. Októberre 45 1/2 (46.—). Decembeber 41 1/2 (42 1/2). Májusra 41 1/2 (41 1/2). — Buza irányzata gyenge. Píros ősz helyben 77.— (77 1/2). Októberre 75 1/2 (75 1/2). Decembeber 77.— (77 1/2). Márcs-ra 80 1/2 (80 1/2). Májusra 80 1/2 (80 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3 1/2 (3 1/2). — Kávé: fair Rio 7, sz. 8 1/2 (8 1/2). Okt-re 6.80 (6.80). Decembeber 6.90 (6.95). — Liszt: Spring Whea. clears 2.70 (2.70). — Cukor: 4 1/2 (4 1/2). — On: 27.60 (27.20). — Ríz: 16 1/2 (16 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 24. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata gyenge. Októberre 71 1/2 (71 1/2). novembeber 71 1/2 (72.—). Tengeri irányzata gyenge. Okt-re 33.— (39 1/2). — Zsir: Okt-re 6.82 (6.87). Novembeber 7.10 (6.85). — Szalonna short clear 6.95 (7.—). — Sertészsír: Októberre —.— (—.—). Decembeber —.— (—.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Naptér. Csütörtök, október 25. — Római katolikus: Krispin. — Protestáns: Krizánt. — Görög-ország: (október 12.) Próbuz. — Zsidó: Marchesvan 2. — Nap két 6 óra 18 perckor. — Nyugszik 4 óra 37 perckor. — A hold két reggel 8 óra 9 perckor. — Nyugszik délután 5 óra 30 perckor.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor.

A igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor.

A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor.

A magyar jelölti helyek 3/4-ös nyelvénykönyvtárai 24-ik sorsolása délután 4 órakor a bank helyiségében.

Honvédelmi miniszter szemle reggel 9 órakor a Ferenc József lakánálban a 17-ik gyalogezred 1895—1899. évfolyam-beli legénységével.

Közös hadseregbeli föllelőrzési szemle reggel 9 órakor a Mária Terézia lakánálban a 38-ik gyalogezredhez és a 6., 7. és 8-ik huszárezredhez tartozó legénységgel.

Szórakozó helyek.

New York-kavéházban minden este nagy koncertzene.

Hanusz kavéház Király-utca sarkán, esténként a magy. kir. honvéd zenekar hangversenye.

Ehm János éttermében Nemzeti Színház épület minden este Banda Marci és fia hangversenye.

Putzer György éttermében Deák-tér, minden este Schreier hegedő-hangversenye.

Somossy Orfeum válogatott műsor.

Ferenci kavéház. Csóka nemzeti zenekarának hangversenye.

Tátra kavéház Király-utca Tordaja női zenekarnak hangversenye.

Öthön kavéház minden este 8 órakor Banda Marci veje Dajna Balogh Rudi hangversenye.

Hazám kavéház. Horváth Jancsi jeles zenekarának hangversenye.

Erdélyi minta vendéglő, Dalszínház-utca, a fővárosi közönség találkozó helye.

Monopol kavéház Váci-körút 37. minden este Oláh Sándor zenekarának hangversenye.

Folies Caprice kiváló új műsor.

KÜLÖNFÉLEK.

A pajtasokhoz.

Mulatni hívtok? Nem tudok mulatni,
Nem akarom a kedvetek' zavarni:
En szomorú vagyok.
Hagyjatok engem csöndes éjszakában,
Új könyv fadát a pezsgő mámorában —
De ti mulasztatok!

Valamit mondok. Ne tartsátok vádnak:
Jég borítja a lelketek tavának
Tiszta tükörét. —
S ha követ hajít is reá a végzet:
Lesiklik róla s nem bántja a lélek
Belső rejtekeit.

De az én lelkem nyitott tónak képe
S ha követ dob rá a sors kedvtelése:
Fölveri a bánat.
Minden érintésre új hullám kél rajta
S mielőtt az egyik békén elsimulna:
Máris újabb támad.

Ne hívjatok hát. Menjete csak arra,
Hol legvigab a mámoros tivornya
Léha éjszakában.
S telt poharak mellett százszor fejeztétek,
Hogy emlékeimmel zokogva beszéltek
Magányos szobámban.

Révész Tivadar.

Látszat és valóság a színpadon.

Oly eset történt a napokban egy kisebb franciaországi színpadon, amely a szereplőkre könnyen végzetessé válhatott volna. Valami rémdrámát adtak, amelyben egyik szereplő törrel ront rá az intrikusra és megöli. Természetesen színpadi, rugóra járó tört használt mindig a gyilkos ur s így a gyilkosság mindig oly jól sikerült, hogy felvonás után a tettes is, áldozat is mélyen hajlongva köszönhetett meg a lelkesedő közönség tapsait.

A napokban is a rémdrámát adták a francia ripacsok s a hős szenvedélyesen hasogatta a kulisszákat.

— Nyomorult eselszűvő te, ütött az utolsó órád. Ezzel a törrel oltom ki galád életedet.

Szólt s rárohant az intrikus urra, hogy „markolatig” mártás szívbe a tört. Csakhogy a tör rugója elromlott és amint a színész valósággal erővel ütötte a tört a másik szereplő mellébe, a nem működő tör tényleges sebet ütött azon. Szegény intrikus elesett és a vér, az igazi embervér csak úgy ömlött belőle. A közönség tapsolt, tombolt a jelenetnek, azt hitte, hogy kitűnő realitással adták vissza a színészek az életet. A sebesültet a társa — mintha a szerepben volna — a színpad közepére vonzolta, azonnal orvosért küldte, aki konstata, hogy a seb szerencsére nem

életveszélyes. A közönség csak előadás után tudta meg, hogy a színpadon igazi tragédiát játszottak.

Hasonló esetek nem éppen ritkák. Két esztendővel ezelőtt Londonban — aránylag csekély — fogházbüntetésre ítélték egy William Moriss nevű színészt, mert a rosszul működő színházi törrel előadás közben halálra sebezte egyik társát, ugyancsak súlyos sebet ejtett ilymódon Farguhar angol színész egy másik kollégáján, aki az életben testi-lelki jóbarátja volt; tetten annyira kétségbeesett, hogy a szomorú emlékü este után soha sem lépett többé színpadra.

Sajátságos véletlen, hogy leginkább angol színpadon esett meg a legtöbb e fajta szerencsétlenség. Macready mint *Macbeth* megölte a színpadon az egyik szereplőt, Garrick pedig *Othello* szerepében majd megöjtotta *Desdemondát*.

Arra is volt eset, hogy ily színpadi szerencsétlenségnek nem a színházi kellékes nemőrdőmsége volt az oka, hogy tudniillik nem vizsgálták meg eléggé a darabhoz szükséges apróbb tárgyakat, hanem valamelyik színész rosszindulata tette a színpadi gyilkosságokat végzetes kimenetelűvé; így például a törrel leültették a gombot, vagy a pisztolyt golyóra töltötték. Ilyenkor természetesen a büneset mérten a legszigorúbban büntetik a bűnös.

Kevésbé komoly, de módosított bántó az a bosszu, amelyet *Clairval* francia színész ellen követtek el. *Oroszlánszívű Richárd*ban egyik vak embernek a szerepét játszotta Clairval s az öt vezető gyermek teleszurkálta a színész kabátujját kifelé álló gombostűkkel s a gesztusok közben a színész össze-vissza sértette a kezét; meg se szisszent a közönség előtt, de felvonás után azonnal jelentést tett a jelenlévő *Richeliemnek*, aki a bűnös gyermekeit, valami színházi növendéket két esztendőre fegyházra íteltette.

Sok színész lett a régi deklamáló előadás áldozatává is. *Mondory* szavalás közben halt meg, *Montfleury* is oly szenvedélytelj szavalta *Andromaké*ban az *Orestész* szerepét, hogy szívvelhűdéstől érten rogyott össze. A hírneves angol színésznek, *Palmernek*, egyszer arra a kérdésre kellett felelnie: hogy vannak a gyermekei? A színésznek abban a pillanatban eszébe jutott néhány nap előtt elhunyt neje és egyetlen gyermeke s felelet helyett abban a pillanatban holtan esett össze. Szegény E. Kovács Gyula tragikus vége is eléggé ismeretes. Csak nemrégiben nagyon sokat beszéltek a francia napilapok arról, hogy *Mouret-Sullyt* annyira elragadta egy Hamlet-előadások a Comédie-Françaiseben a szenvedélye, hogy *Ophelia* legyezőjét dühösen a nézőtérre dobta.

Néha kacagató dolgok is megesnek színlelőadások alkalmával, ha például a halgatóság nagyon érzékenysévvé. Így, mikor egyszer Sarah Bernhardt Angliában vendégszerepelt s a *Kaméladóhelyet* játszotta, abban a jelenetben, mikor Armand szemére hányja ledérségét, egyszerre csak észreveszi, hogy a közönség nevetni kezd. Csodálkozva, zavarodottan te-

kint egy pillanatra hátra s látja, hogy az Armandot személyesítő színész karját egy a színpadra ugró érzékenylekű néző ragadja meg és esdekelve így szól:

— No, no, don't hurt her, she is a good girl. (Kérem, ne bántsa, ez nagyon jóra való lány.)

Természetesen az egész este ezen nevetett a közönség.

— **Blaháné és a velszi herceg.** Mikor a velszi herceg a nyolcvanas évek elején Budapesten járt, ellátogatott a *Népszínházba* is egy Blahá-estére.

A hatalmas trónörökös el volt ragadtatva, s felvonásokban gróf Károlyi István kíséretében lement a színpadra, hogy Blahánét személyesen is megismerje és átadja neki a magával hozott virágbokréttát.

A színpadon nagy sürgős-forgás támadt s ke-resték Blahánét.

Es mikor a piros csizmás Török Zsófi asszony a színpad mögöl előbújt; az angol trónörökös egyenesen hozzá lépett s kezét akart neki csókolni.

A művésznő azonban elkapta a kezét s trólián szólt:

— *Nix dajcs Majesztelt!*

Es odanyújtotta a hercegnek rózsapiros orcáját. A trónörökös pedig megcsókolta és ezekkel a szavakkal bucsúzott el tőle:

— *A mai estét sohasem felejttem el!*

— **Korteszelenet New Yorkban.** New York egyik legelőkelőbb utcáján találkozok két Bryan-párt kortes. Ugy tesz mind a kettő, mintha sohasem látna volna az életben egymást. Az egyik hevesen meglöki a másikat. Hangosan, úgy, hogy a járőrök figyelmé odairányuljon, odaszól a meglökött yankee:

— Polgártárs, önmek kevés az agyveleje.

— Mi baja maga kis hülye?

A röviden kis hülyének nevezett dzsentlmér most már ordít.

— Miért lökött meg, maga szürke állat?

— Mert nekem jól esett.

— Es ön ezt dzsentlméni szavára mondja?

— Oh, yes!

— All right! En akkor önt meg fogom botozni.

— Uram, késszéggel rendelkezésre állok.

— Te szürke állat, de itt mindjárt ám!

— Kérem, ezt is kiváló szerencsének tartom.

A két „dühös” polgártárs úgy ordított, hogy óriási tömeg állta már körül őket. Nekigyürkőznek és alaposan kezdik egymást boxolni. A meglökött félnek kedvezett a szerenese s mikor már a másikat jól helybenhagyta, remek müdühvel sivitotta a fülébe:

— No, te szürke állat elég már?

A másik jajgatva feleli:

— A soknál is több.

— De még nem elég!

Ekkor Vinicius megnyugodott és már nem félt többé.

Mikor Vinicius néhány óra mulva e nyugtalan félálomból felriadt, Lygia az ágya mellett ült. Föltekintett a leányra, ez fölállott és így szólott:

— Melletted vagyok.

Vinicius rámosolygott.

— Almomban a te lelkedet láttam.

Mikor már Vinicius grógyulában volt, Lygia mindritkábban jelent meg fekvőhelyénél. Csendes nyugtalanság ülte meg lelkét. Amikor látta, hogy a beteg tekintete könyörögve tapad arcára és úgy lesi szavait, mint a megváltást, mely megindultság és részvétel töltötte el szívét. És minél inkább kerülte őt, annál hevesebb érzések fakadtak Vinicius szívében. Lygia is úgy érezte, hogy napról-napra jobban vágyik a Vinicius tekintetére, hogy hangja napról-napra edesebb lesz, és hogy nagy önmegtartóztatással kerül, őt kerülni. Egy napon könnyek nyomait pillantotta meg arcán és kedve támadt azokat csókjaival felszárítani. Szinte megijedt e gondolatától maga is és a következő éjszakán álmatlanul hánykolódott ágyában.

Egyideig Viniciussal bűnös multjáról akart beszélni, de midőn egy alkalommal azt mondá neki, hogy a kereszténységnek kívül nincs más élet, Vinicius átölelte fejét mind a két kezével és mondá: „Te vagy az élet!” Elállt a lélekzete, édes reszketés borzongatta végig egész valóját. Lygia fölébe hajolt, úgy hogy ajkai érintették az ifjú haját, úgy maradtak e boldog szerelemben, mely őket egymás karjaiba hajította.

Végre is Lygia kiragadta magát Vinicius karjaiból és elietett. Ereiben lángolt a vér, szé-
dült. Ez volt a csepp, mely az amúgy is tele poharat esordulásgig megtöltötte. Vinicius nem is sejté, mily drágán fogja megfizetni ez édes pillanatot. Egy forró imádság és keserű könnyek között el-
pölytött éj után Lygia Crispust az epehekoszorúta
lugasba hívta és ott megvallá neki lelke vívódásait.

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

QUO VADIS?

(49)

— REGÉNY —

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK

Vagy száz lépésnyire mégis megállott és így szólt magában:

— Tulajdonképpen miért nem öltek meg engem ezek az emberek?

Es dacára annak, hogy Euriciussal már sokat beszélt a krisztusi tanokról, dacára mindannak, a mit ma hallott az ostranumban, nem tudott feleletet találni erre a kérdésre.

VIII.

Vinicius nem tudott magának magyarázatot adni a történetekről és lelke mélyén épp úgy csodálkozott, mint Chilon. Csak azt látta, hogy a jelenlévők arcán benső megelégedés ragyogott és idegenül tekintett egyikről a másikra. Az apostol odalépett Glaucushoz, kezét fejére tette és így szólt hozzá:

— Krisztus győzedelmeskedett tebenned!

Glaucus nyílt, vidám tekintettel nézett föl az apostolra, mintha valami nagy, váratlan szerenese érte volna. Vinicius, aki csak a kielégített bosszu édes örömet ismerte, úgy tekintett rá, lázban égő szemekkel, mint egy örültre. Lelke mélyén megrendülve látta, hogy Lygia kezét csókolt ennek az embernek, aki pedig olyan volt, mint egy rab-szolga. Vinicius úgy érezte, mintha az egész világrend feje tetejére állott volna.

Ursus visszatért és elmondta, mint kísérté ki Chilon az utcára és mint kért tőle bocsánatot, a miért az apostol őt is megáldá. Crispus megjegyzé, hogy a mai nap nagy győzelem napja.

Vinicius most már teljességgel nem értette az egészet.

Mikor Lygia egy idő mulva ismét hűsítő italt nyújtott neki, egy pillanatra megragadta kezét és kérte:

— Tehát te is megbocsátottál nekem?

— Mi keresztények vagyunk. Nem hordunk haragot szíveinkben.

— Lygia, — kiáltá Vinicius — bárki is legyen a te istened, én száz áldozattal fogom őt dicsérni, csak azért, mert a tied.

— Te a szíved mélyén fogod őt tisztelni, ha megtanulod őt szeretni.

— Csak azért, mert a tied is, — ismétlé Vinicius bágyadt hangon.

Újabb ájulás körnézte. Lehunyta szemeit. Lygia fölébe hajolt, hogy lássa, vajjon alszik-e és mikor látta, hogy Vinicius nyugodtan lélegzik, lábujjhegyen eltávozott fekvőhelyétől és halkán le és fel járkált a szobában, hogy éjszakára mindent előkészítsen. Vinicius nem látta őt, de érezte közelét. Végre felnyitotta szemeit és rámosolygott. Lygia rögtön odalépett hozzá és kezével homlokát simogatta. Valami névtelen édes érzés borzongatta végig Viniciust, de nagyon betegnek érezte magát. Az est elérkezett és láza emelkedett.

Félálomban ott látta magát a genezarethi tó partján állni, melynek habjain egy halászbárka ringott. Péter és Lygia ültek a sarkában.

A vízbe vetette magát, hogy uszva utólerje őket, de törött karja erőteljelen lehangyaltott. A vihar a habokat arcába korbácsolta és már-már alámerült. Ekkor rémülten kiáltott segítségért. Lygia pedig letérdelt az apostol előtt és könyörögött érte. Az apostol megfordult a csónakot, feleje tartá az evezőt, amelybe ő megkapaszkodott. Ő utána azonban mások jöttek, majd ismét mások és mindnyájukat Péter a csónakba emelte, amely csodálatos módon mindig nagyobb lett.

Vinicius rettegott, hogy a sarka elsüllyed. Lygia megnyugtató őt és egy távolban reszkető fényre mutatott, amely felé igyekeztek.

Es püffli tovább, majd kis vártatva így szól:
— Nem ütlek tovább, ha becsületszavadat add
valamire!

- Adom-adom akármire.
- Meg is tartod?
- Meg én, ha addig élek is.
- Bryanra fogsz szavazni!
- All right, csak ne üss tovább!
- All right, most már nem ütlek.

Az utcai közönség egyik bámulatból a másikba esik, mikor a két dzsentimlen körülte vátozik a színhelyről és torkaskadattól élteti Bryant.
... Sok pénze lehet Bryannek, ha ily gummi-bőrű korteseket tarthat.

+ Új színházi rém. Hogy ijedség ne essék, gyorsan ideírjuk: nem a magyar, hanem a londoni színházakban kísért az új színházi rém, az angoloktól *kocsikerek-frizurának* csufolt ujdívatú női fésülködés. Eddig folyton a kocsikerek-kalapokkal volt baja a londoni színházjáró közönségnek. Óriási küzdelmek és rendszabályozások után végre letettek a lady és a missek a kalapóriások viseléséről s a férfipublikum boldogan lélekelt fel, hogy végre kijut neki is a sors kegyéből és a színházban látni is fog. Az öröm korai volt. Nem tudni, az angol hölgyek bosszujá-e, vagy a divat szeszélye-e a fésülködési mód, amelyet most kezdenek a hölgyek Londonban, de tény, még pedig szomorú tény, hogy a londoni színházakban az óriási átmérőjű hajkoronák kezdenek feltűnni a férfiak nagy bánatára. Most még csak itt-ott látható a pad-sorokban egy-egy kocsikerek-frizura, de ha ez a divat szélesebb méreteken kap lábra, akkor a londoni színházak igazgatói el lehetnek kénytelenek arra, hogy vagy egyáltalán nem lesz a parketten férfiközönség, vagy ha lesz, az előadások egész folyamata alatt folyton ide oda mozognak a férfiak, mert az angol uraknak is megvan a hibájuk, hogy a színházban — látni is szeretnek.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar- és kereskedelem.

A biztosítás reformja ellen. Beadvány érkezett a budapesti kereskedelmi és iparkamarához a biztosítási törvény tervezete ellen. Ebben a beadványban a *Gresham* biztosító-társaság budapesti igazgatója támad neki a törvénytervezetnek, még pedig olyan módon, amely csodálta ejt az izléstelenségével. Azt mondhatnók, hogy ildomtalanlás egy külföldi társaságnak beleszólni a magyar törvényhozás kérdéseibe, ha nem tudnók, hogy a budapesti kamara követte el azt a hibát, hogy a hazai érdeket körökon kívül idegen urakat is felhívott véleményadásra a törvénytervezet illetőleg. Így is konstataljuk azonban, hogy külföldi biztosító társaságoknak semmi közük ahhoz, hogy mit csinál a magyar törvényhozás; semmi közük ahhoz, hogy Magyarországnak hogyan tetszik rendeznie a maga biztosítás-ügyét. Am nem is szólunk ennél többet arra a különben fölötté jelentéktelen írásra, ha nem volna egy passzus, amely tulmegy azon a határon, ameddig szó nélkül lehet hagyni a még oly jelentéktelen egyének cselekedeteit is. Ez a passzus már nem kritika, hanem fenyegetődzés. Arra mer vetemedni az az idegen ur, hogy a törvénytervezetnek egy sarkalatos intézkedését — mely az idegen biztosító társaságok szigorú ellenőrzésére előző — *chacun*nak nevezi és fenyegetődzik, hogy a külföld államai retorzióval fognak élni. Hát ez már igazán sok. Erre már az *ildomtalanlás* is nagyon enyhé kifejezés volna. Erre a kvalifikálhatatlan megfellekzésre csak egyet kívánunk kijelenteni. Jegyezzék ezt meg maguknak a külföldi biztosító társaságok. Igenis a biztosítási törvénytervezet egyenesen ellenök irányul. Igenis az a célja, hogy a magyar biztosító intézeteket megvédje a külföldi konkurrencia tulkapásai ellen. Tessék ezt a külföldi uraknak eltűnni, vagy — kimenni az országból. Addig pedig, amíg itt vannak, ne kotyogjanak bele Magyarországnak egy belső törvényhozási ügyébe. A vendégjoggal nem illik visszaélni.

Országos földmívelő-értekezlet. A magyarországi földmívelőmunkások és kisgazdák a karácsonyi ünnepek alatt, december 25-én Hódmező-Vásárhelyen országos értekezletet tartanak. A napirend a következő: 9-es bizottság jelentése a mozgalmáról; földmívelő-programm; földmívelő-lap kiadása; földmívelő-kongresszus; kereskedelem. Ez az országos értekezlet az első, amelyet nem a fővárosban, hanem a vidéken tartanak.

Az Osztrák-Magyar Bank 1901. február havában fogja megtartani XXIII. rendes évi közgyűlését. A szavazatra jogosított részvényeseknek, akik a közgyűlésnek tagjaként megjelenni kívánnak, legkésőbb a folyó évi november 30-ig az Osztrák-Magyar Bank husz, saját nevükre szóló s 1900. évi július hava előtti közzétett részvényét a szelvényekkel együtt a bécsi főintézet letéti osztályánál, vagy a budapesti főintézet-

nél, vagy valamely főintézetnél le kell tenniök, vagy be kell köttetniök. Az ülések napirendjét, helyét és óráját a közgyűlés tagjaival a Bécsben és Budapesten megjelenő hivatalos lapokban közölteendő külön hirdetmény kellő időben fogja közölni. Az Osztrák-Magyar Bank beszercebányai főintézete folyó évi október 29-én kezd meg működését. E naptól kezdve a balassa-gyarmati és a turóc-szent-mártoni mellékhe-lyek is az említett bankintézethez tartoznak.

A magyar általános közszékhányá-részvény-társaság tudvalevőleg a tatal bányá kiépítésére szükséges tőkét 1897-ben és 1898-ban akként szerezte meg, hogy a bécsi Bankvereinnél és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál 4 1/2 millió forintot jüggő adósságot vett fel. A bankokkal egyetértőleg most már ezt a kölcsönt konszolidálják. Az erre irányuló tárgyalások, melyeket Bécsben *Herz* vezérigazgató egy francia-sváje csoport képviselőjével folytatott, elvi megállapodásra vezettek olyképp, hogy a társaság 12 millió frank 4 1/2%-os, negyven éven belül visszafizetendő aranykötvényeket bocsát ki, melyeket a nevezett konzorcium fix árában átvész. A végleges szerződés alkalmasint már legközelebb létrejön.

Iparkiallítás Máramarosban. A Máramarosi Gazdasági Egyesület *Lator* Sándor országgyűlési képviselő indítványára elhatározta, hogy az 1901. év folyamán általános iparkiallítást rendez a vármegyei bányász- és kohász-egyesülettel. E végbéli államsegély kieszközölése végett a napokban a minisztereknek küldöttés log tisztelegni. — Védnökül báró *Rosner* Ervinnek, a főispán nejét kérték fel, ki azt el fogadta.

Vásárcsarnok. *Vámos és Brusz* hatóság közvetítők jelentése. *Husféléknél* a kereslet töképp a jobb minőségű árura szorítottok. Piacképes jó minőségű marhahús hátulját 80—92 fillér, előjét 72—84 fillérrel fizették. Vidéki borju hosszan levonas nélkül 80—96 fillér. Sertéshez szalonna nélkül 88—96 fillér. Juhok-nak gyenge a kereslete, mai ár 52—60 fillér. Vad-félékből szarvasnak, vadsertésnek, kitéjlett nyulnak és fogoly-nak volt jó piaca. Öz és dämadv el van hanyagolva. Szarvas egészben 56—60 fillér, öz 110—120, dämadv 50—60 fillér. Kifejlett száraz nyulak darabját nagy tétéleken 2.40—2.50 koronával fizették. Vad-sertés kilója 90—100 fillér. Fogoly párja 2.80 korona. — *Töjst* (primát) é énken keresik és a beérkezett küldeményeket ma 74—75 fillérrel értékesítettük, eredeti ládáját. *Vaj* jól kereset. Prima teavaj 2.—2.30 korona. Friss kifogástalan főzővaj 1.60—1.80 koronát jegyez. Turó kilója 20—24 fillér. — *Vágott lud* kilójáért ma nagyban 100—106 fillért; vágott kacsaért 110—120 fillért, vágott pulykáért 100—112 fillért értünk el. — *Szöllőnek* már észrevehetően gyengébb a togyasztás, a küldemények nagyrészt nedvesen érkeznek be, ezzel szemben a vevők csakis a kifogástalan száraz árut hajlandók magasabb árában megfizetni. — Prima gondosan csomagolt fájtkörtek és kiválóan szép, válogatott, hiba nélküli nemes fajalmák keresettek. Dió csak kevés érkezik. Nagy papirhéjú dió 60.—64.— korona, kevésbé szép 48.—56.— korona. — Egészseges nagyműbőj rósaburgonya métermázsia 2.80—3.— korona. Sárka 3.20—3.60 korona vágontételeken.

Fizetésektelelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésektelelenségeket jelenti: Munkás Fogyasztó-Szövetkezet Herzogenburg, Suttner Antónia divatkereskedő Bécs, *Lehner H. és Társa* Budapest (Kerepesi-ut 45), *Oesterreicher* Samu borkereskedő Budapest (Dob-utca 99), ifjabb *Pechar* Vencel kereskedő Milin, *Gottlieb* Vilmos kereskedő Szeged, *Otortocka* János kalapos Morva-Schönberg.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára *Buda-pesten* pénzben 42.— korona. áruban —, — korona. *Bécsben* 43.20, illetve 43.80 korona.

Budapesti sertes-konzumvászár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-tővárosi sertes-konzumvászár eljegyzése 1900. évi október 24. Készlet 169 darab. Erkezett 638 darab. Összesen 820 darab. Eladott 500 darab. Maradt 320 darab. — Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 80—94 koronáig. 220—280 kilogramm súlyban 91—98 koronáig. 3 0—380 kgr. súlyban 94—98 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 200—500 kilós 86—92 koronáig. Malac 50—100 kgrig 0—0 korona. A vásár hangulata lanyha.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, október 24.

A malmok tartózkodása következtében csak néhány ezer métermázsát tett a buza forgalma. Sárka minőség 5 fillérrel olcsóbb, finomabb minőség változatlan. Az irányzat bágyadt maradt. Rozs üzletetlen, lanyha.

Eladott:

Buza, Tiszavideki: 150 mm. 79.5 k. 8 K. — f., 500 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 250 mm. 80 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78.5 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 78.5 k. 7 K. 60 f., 500 mm. 76.7 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 75.5 k. 7 K. 32 1/2 f.

Pestvidéki: 100 mm. 78.3 k. 7 K. 30 f., 150 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 400 mm. 79 k. 7 K. 42 1/2 f.

Szerémségi: 100 mm. 78.5 k. 7 K. 75 f.

Határ: 2000 mm. 77.4 k. 7 K. 87 1/2 f.

Mind három hónapra.

Tengeri: 1800 mm. 6 K. 40 f., szerémségi.

Lucerna: 130 mm. 45 K. — f.

Árpa: 200 mm. 5 K. 85 f., 150 mm. 5 K. 65 fillér.

Köles: 1000 mm. 5 K. 60 f., magyar.

Zab: 1000 mm. 5 K. 47 1/2 f., 100 mm. 5 K. 45 f., 100 mm. 5 K. 30 f., 100 mm. 5 K. 40 f., 100 mm. 5 K. 50 f., 100 mm. 5 K. 62 1/2 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50

kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kilós	Kilogramm ára		Kilós	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	6	76	7.16	1.60	76	1.60
"	"	70	7.30	2.45	80	7.70
"	"	77	7.40	7.55	81	—
"	"	78	7.56	7.56	82	—
Fehérmegyei	"	76	7.10	7.30	79	7.70
"	"	76	7.30	7.45	80	7.80
"	"	77	7.45	7.56	81	—
"	"	78	7.65	7.65	82	—
Pestvidéki	"	75	7.10	7.30	79	7.80
"	"	76	7.30	7.35	80	7.70
"	"	77	7.35	7.40	81	—
"	"	78	7.45	7.56	82	—
Bánsági	"	74	7.16	7.25	78	7.70
"	"	75	7.25	7.35	79	—
"	"	76	7.35	7.45	80	—
"	"	77	7.45	7.56	81	—
"	"	78	7.65	7.76	82	—
Bácskal	"	74	7.30	7.35	78	—
"	"	75	7.40	7.45	79	—
"	"	76	7.55	7.60	80	—
"	"	77	7.65	7.70	81	—
"	"	78	7.80	7.85	82	—

Egyéb gabonafélék		Kilós		Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		
Rozs	uj elsőrendű	70—72	0.85	7.15	
	uj másodrendű	—	0.80	6.50	
Árpa	uj elsőrendű	60—62	5.90	6.1	
	uj másodrendű	62—64	5.60	5.85	
Zab	uj elsőrendű	39—41	5.60	6.75	
Tengeri	uj elsőrendű	—	6.25	6.45	
	uj másodrendű	—	6.50	6.60	
Répa	uj elsőrendű	—	15	15.50	
Köles	uj elsőrendű	—	5.50	6.70	

A határidőüzlet folyamán a következő kitések történtek:

Buza októberre . . . 7.24—7.27
Buza áprilisra . . . 7.78—7.77—7.67
Buza 1901. októberre . . . 0.—
Rozs októberre . . . 7.04—7.08—7.07
" áprilisra . . . 7.29—7.26—7.27
Tengeri májusra . . . 5.02—5.03
Zab októberre . . . 5.43—5.44—5.45
Zab áprilisra . . . 5.58—5.60

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

Buza októberre . . . 7.27 pénz 7.28 áru
Buza áprilisra . . . 7.77 " 7.78 "
Rozs októberre . . . 7.08 " 7.09 "
Rozs áprilisra . . . 7.26 " 7.27 "
Zab októberre . . . 5.42 " 5.44 "
Zab áprilisra . . . 5.59 " 5.60 "
Tengeri szeptemberre . . . 0.— " 0.— "
Tengeri májusra . . . 5.04 " 5.05 "

Délután fél 5 órákor zárul:

Buza októberre . . . 7.26—7.28
Buza áprilisra . . . 7.79—7.80
Rozs októberre . . . 7.10—7.12
Rozs áprilisra . . . 7.29—7.30
Tengeri májusra . . . 5.04—5.05
Zab októberre . . . 5.43—5.44
Zab áprilisra . . . 5.60—5.61

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde szilárd irányzatot, de igen csekély üzletet tüntetett fel. A zárlat nyugodt.

A helyi piac teljesen ingoralmatlannak volt.

A déli tözsde magas Berlinre. Kezdetben szilárd, később a vaspiaac gyengeségére lefelé törekvő volt.

A helyi piac bágyadt s a valutapiac egy árnyalattal merevebb volt.

Az előtözsde csendes.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 646.50—647.—.

Rimamurányi vasmű 492.——494.50 korona.

A déli tözsde változatlan.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 645.25. Osztrák

hitelrészvény 646.75—647.50. Osztrák-magyar állam-

vasuti részvény 643.50—643.75. Ipar- és kereskedelmi

bank részvény 162.—. Rimamurányi vasmű 492.——

494.—. Közüti vasút 534.— korona.

Forgalomba került: Salgótarjáni közszékhányá rész-

vény 622.—. Adria 477.——478.—. Városi villamos

vasút 270.— korona.

Utótözsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 645.25. Magyar hitelrész-

vény 643.—. Leszámitoló bank részvény 424.—.

Rimamurányi vasmű részvény 487.—. Osztrák-Magyar

államvasút 641.50. Közüti vasút részvény 584.—.

Városi villamos vasút részvény 272.— korona ártó-

lyammal.

A budapesti terménytözsde.

A terménnyüzletben a szezonzeri hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terménnyüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 40.—45.—

korona, vörös idei 58.——61.— korona, vörös

erdélyi ———— korona, vörös bánsági ————

korona középszemű 63.——66.— korona. nagyszemű

68.——71.— korona. Disznózsir: budapesti 58.50—59.—

korona. vidéki ———— korona. Táblaszalonna:

légszárított vidéki ———— korona. városi 4

darabos 60.50—61.— korona. 3 darabos 62.50—63.—

korona. tisztított ———— korona. Szilva: boszniai,

szokás szerinti minőség 15.25—15.50 korona 1-0 da-

rabos ———— korona. 100 darabos 16.75—17.—

korona. 85 darabos 18.——18.25 korona. azonnali szál-

lításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50—14.75

korona. 100 darabos 15.50—15.75 korona. 85 darabos

16.75—17.— korona. Szilvaiz: szlavóniai 18.——18.25

korona, szerbiai 15.75—16.25 korona, azonnal való

szállításra.

Egy Milliő nyerhető

Eddig

5 Milliót fizettünk ki vevőinknek nyereményekért.

Összetévesztések elkerülése végett pontos címet kérünk.

Osztálysorsjegyek

„Mercur“

Bank- és Váltó-üzlet Részvény-Társaságnál

Budapesten,

csakis IV. ker., Váci-utca 37. sz. (saját ház).

Egész sorsjegy 12 kor. — fill.

Fél „ 6 „ — „

Negyed „ 3 „ — „

Nyolcad „ 1 „ 50 „

Megrendelések legelőnyösebben **postautalványon**. Utánvételes rendelések a nagyobb költség miatt elkerülendők.

Apold szépségedet és ifjúságodat!

CZERNY-féle

OSAN

Egy fog- vagy száj tisztítószer nem volt még képes oly gyorsan a legdurvább körök pártfogását megnyerni, mint OSAN. Ezen kipróbált preparátum hatása antiszeptikus, konzerváló, tisztító, kollektív és sajátos összetételénél fogva minden tekintetben jóval felülmúlja az eddig ismert fogszereket. OSAN csipogós, színpompás és fájdalommentesen tartja meg a fogakat a legmagasabb életkorig. OSAN hatóanyagát és számos orvosi bizonyítvánnyal lett véleményezve. — Árak: OSAN-szájvízszecskia üvegben 1.50 kor. OSAN-fogfogó szelencékben a 85 fill. OSAN-fogfogók a 50 fill.

CZERNY-féle

Tanningene

a legjobb, kipróbált ártalmatlan

hajfestőszert

haj- és szőke-, valamint szemöldökfestésre, melyek a leggyorsabb módon, már egyszeri használatnál is egész biztosan visszanyerik azon kifogástalan, fényes szőke, barna vagy fekete természetes színt, mely sem szappannal való mosásnál, sem a gőzfürdőben meg nem fakul. — Ár 3 korona.

CZERNY-féle eredeti

Orientalische Rosenmilch.

(Keleti rózsatej)

a legjobb szor a szépség megtartására és úde arcborításon, mely semmi más hasonló ártalmatlan szer által nem érhető, különösen hajszál-porok és a bőrnek bármilyen tisztáltságra ellen, megszünteti a szárga vagy barna arczsín. — Ár 2 korona.

hozza Balsamin-szappan 60 fill.

FRIEDRICH-féle valódi híres

Sonnenblumenoehl-seife ára 70—100 fill.

ANTON J. CZERNY Bécs.

XVIII. Carl Ludwigstrasse 6.

Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Király-utca 12. és Andrássy-utca 26. továbbá Egger féle Nádor gyógy-utca 17. Váci-körút 17. Nádor Nándor IV., Kossuth-lajos-utca. Lux Mihály IV., Múzeum-körút 8. Molnár és Mose IV., Koronaherceg-utca. Heckel Agoston IV., Károly-körút 20. Ka techmaroff VIII., Kerepesi-ut 89. Müller I. L. és. és kir. udv. illatszertár, IV., Koronaherceg-utca. Lucif Nándor illatszertár, IV., Váci-utca 22. ugymint minden gyógyszerárban, drogueriákban és parfümeriákban. Székelydés utánvét mellett. — Prospektus ingyen.

Osztrák-magyar bank.

AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANK

közgyűlésének XXIII. rendes évi ülése

1901. évi február havában fog megtartatni.

A szavazatra jogosított részvényesek *) kik ezen közgyűlésnek tagjaiként megjelenni kívánnak, felhivatnak hogy legkésőbb **péntek, 1900. november 30.** az Osztr.-magy. bank húsz, saját nevükre szóló s 1900. évi július hava előtt keltezett részvényét, szelvényivel együtt, a bécsi főintézet letéti osztályánál vagy a budapesti főintézetnél vagy valamely fiókintézetnél letegyék vagy leköttesék.

Az ülésnek naprendje, helye és órája a közgyűlés tagjaival, a Bécsben és Budapesten megjelenő hivatalos lapokban közzeendő külön hirdetmény útján kellő időben fog közöltetni.

Bécs, 1900. évi október 24-én.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Bilinski
kormányzó.

Wiesenburg
főtanácsos.

Pranger
vezértitkár.

*) Az Osztrák-magyar bank alapszabályai 14-ik cikkének I-ső bekezdése: Az Osztrák-magyar bank közgyűléseiben csak osztrák és magyar állami alativálók vehetnek részt.

Az alapszabályok 15-ik cikke: A közgyűlésből ki van zárva:

a) a ki polgári jogai teljes élvezetében nincs, különösen az is, a kinek a vagyona felett a csődeljárás megindított, ennek bevégezéséig;

b) a ki fenytő ítélet folytán polgári, politikai, vagy becsületbeli jogaiban korlátozva van — ezen korlátozás tartama alatt.

Az alapszabályok 16-ik cikke: A közgyűlés minden tagja csak személyesen jelenhet meg és magát meghatalmazott által nem képviseltetheti és a tanácskozmányokban és határozathozatalnál, habár többféle minőségben venne is részt a tárgyalásokban, csak egy szavazattal bír.

Az alapszabályok 19-ik cikke: Ha a részvények jogi személyre, nőre, vagy több résztvevőre szólnak, annak van joga a közgyűlésen megjelenni és a szavazati jogot gyakorolni, a ki a részvényt tulajdonosoktól, feltéve, hogy ezek vagy osztrák vagy magyar alativálók, felhatalmazást mutat fel. A meghatalmazottaknak azonban a részvénybirtok kivételével egyéb személyes tulajdonságaiknál fogva (14. és 15. cikk) képeseknek kell lenniök arra, hogy a közgyűlésben részt vehessenek.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

ANTISEPTIKUS

Hölgy-óvszer

Rég elismert és hatásában biztos, feleslegessé tesz mindennemű gyöngédelen gummi és spongya cikket, 1 doboz (12 db) pontos használati utasítással 3 korona. — 3 kor. 50 fill. előleges beküldése mellett bórmentve.

Gyors és diszkrét szétküldés. Kapható a feltalálónál: **László József** gyógyszerész, Maros-Uvár Erdély. Budapesten: **Török József** gyógyszerész, Király-utca 12. és **Kerpel V.** gyógyszerész, Lipót-körút 28.

